98. številka. Maribor, dne 10. decembra 1915. Letnik VII.

STRAŽA

Naročnina listu: — Celo leto . . K 10— Pol leta . . „ 5— Četrt leta . . „ 2·50 Mesečno . . . „ 1·— Izven Avstrije: — Celo leto . . . „ 15·— Posamezne številke — 10 vinarjev. —

Inserati ali oznanila se računajo po 12 vin. od 6 redne petitvrste; pri večkratnih oznanilih primeren popust. „Straža" izhaja v pondeljek in petek popoldne. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Peč, Djakova, Debar, Ohrida in Resna zavzeta.

Sv. Oče govori v konsistoriju. — Grof Tisza govori o miru. — Nemški kancelar govori. — Wilsonova poslanica. — Sijajno delovanje naše mornarice. — Pri Tolminu zavzeli del italijanske frontalne črte. — Italijani hudo poraženi v Tripolisu. — Grčija se noče udati četverosporazumu.

Grof Tiszin govor.

Grof Tiszin govor, ki ga je dne 7. decembra imel v madžarski poslanski zbornici, bo vzbudil pozornost po celem svetu. Grof Tisza je govoril o miru, in za glasove o miru ima ves svet sedaj jako dobro uho.

Toda mi bi ne mogli pritrditi, niti z avstro-ogrskega, niti s svojega slovenskega stališča, da bi grof Tiszino naziranje, češ, mi smo že dosegli svoje vojne cilje in sedaj lahko odložimo svoje orožje, odgovarjalo dejstvom in interesom naše države ter posebej naše slovenske domovine.

Grof Tisza je začel svoj govor z besedami: „Nikdar ne bom pozabil čustev, ki so me skozi mesece navdajala, ko so Rusi stali v Karpatih."

Mi ne ljubimo nič manj svoje avstrijske in slovenske zemlje, kakor Tisza svojo madžarsko. In za to bo vsak lahko razumel, kaka čustva navdajajo nas, ko stojijo Italijani ob slovenski Soči. Mi ne moremo dovolj navdušeno občudovati hrabrosti našega vojaštva, se ne moremo dovolj hvaležne izkazati napram našim junaškim braniteljem, t o d a t u d i n a š a s r c a k o p r n i j o p o j u ž n i h G o r l i c a h, k o p r n i j o p o o n e m t r e n o t k u, k o b o m o r a l Lah obrniti hrbet naši S o č i t e r i s k a t i v b e g u s v o j o s r e č o i n r e š i t e v. Niti pedi avstrijske zemlje ne sme ostati v krempljih južnega izdajalca, to je smisel vseh dosedanjih enunciacij našega presvitlega cesarja in naše avstrijske vlade. Tudi mi Slovenci ne moremo priznati, da je vojni cilj dosežen, dokler stoji le še en Lah na slovenski zemlji. Čim manj v sedanjem času govorijo politiki o takih kočljivih zadevah, tem boljše je. Sedaj sta naša vodilna politika nadvojvoda Friderik in Evgen. Ta dva moža ne zastopata samo ene državne polovice, ampak celo monarhijo, in pri srcu so jima ravno tako slovaške Karpate, kakor slovenska Soča. Ne v ogrski zbornici se bo določalo, kdaj je naš vojni cilj dosežen, ampak v naših vojnih taborih.

Grof Tisza o miru.

V ogrski državni zbornici je dne 7. decembra pri razpravi o indemniteti ministrski predsednik grof Tisza podal važno izjavo glede na sklepanje miru. Poslanec grof Karolyi je v svojem govoru, v katerem je izrazil vladi svoje nezaupanje, vprašal, kaj se naj sedaj zgodi, ko smo na celi črti zmagoviti. Ni slabost, ampak zavest moči, ako sedaj vsak omikan človek želi, da se naredi konec sovražnemu krvoprelivanju. Na to je odgovoril ministrski predsednik grof Tisza in je izvajal:

Z zaupanjem opazujemo zadržanje Grčije, katero je za nas že sedaj dragocen pouk za bodočnost. Razumemo in vemo ceniti težki položaj Grčije, a mi moramo razvoj stvari tako uravnavati, da bo Grčija mesto, katero ji gre, res tudi zavzemala. Pristop Bolgarije k zvezi Avstrije in Nemčije lahko sprejme Rumunija brez pomisleka na znanje. Tisza je bil vedno prepričan, da bi našla Rumunija jamstvo zoper razširjevalno pohlepnost Rusije edino le, ako bi se pridružila Avstriji in Nemčiji. Tega mnenja so bili tudi vedno najboljši rumunski politiki in državniki. Žal, da so se v novejšem času pojavili v rumunski politiki možje, ki so povzročili, da Rumunija ni stopila na stran Avstrije in Nemčije, kakor bi to želeli. Sicer pa si govornik ne prisvaja pravice, da bi podal o tem svojo sodbo, kajti Rumunija kot prosta država odločuje sama, kako ji je varovati svoje interese. S popolnim duševnim mirom pa lahko upamo, da bodo rumunski interesi našli interesno skupnost z nami. Naj se Rumunija odloči kakorkoli hoče, njena odločitev ne bo imela na usodo naše monarhije nikakega odločilnega upliva. Mi smo trdno prepričani, da mora biti Rumunija z nami naravno zvezana. Ali bo Rumunija iz tega izvajala posledice, je odvisno od Rumunije same.

Sedanji vojaški položaj je rešil gotova vprašanja, ki nam podajajo objektivno podlago za mir. Govornik odločno protestira proti nizkotnemu obrekovanju četverosporazumovega časopisja, ki piše, da si je Avstrija želela vojsko. 40letna mirovna politika osrednjih držav je najboljši dokaz zoper to obrekovanje. Ni nič bolj smešnega, kakor trditev, da naša monarhija hoče pridobitev na ozemlju. Če se je kedaj vršil opravičen boj za obstanek, tedaj velja sedaj ta boj temu načelu. (Živahno pritrjevanje, ploskanje, Eljen-klici.)

Kar je grof Karolyi rekel o miru, je zelo resnično. Kljub temu obžalujem, da je to rekel, ker bo pariško, londonsko in rimsko časopisje pisalo, da se je ogrski državni zbor izjavil odločno za mir, češ prav je grof Karolyi rekel, da moramo nadaljevati vojsko, da bodo tudi naši sovražniki zaželeli po — miru.

Ministrski predsednik je nato izjavil, da so objektivni pogoji za sklepanje miru sicer dani, manjkajo pa subjektivni. Poslednjih v začetku ni bilo, ker so naši sovražniki upali, da bodo svoje namene o pridobitvah ložje izvedli in še sedaj ni teh pogojev, ker se še vedno računa, da onemoremo. Zoper to moramo nastopiti in razglasiti, da na Ogrskem ni nobenega človeka, ki bi želel prej miru, dokler ni naša varnost za bodočnost popolnoma zasigurana. (Prav živahno pritrjevanje in ploskanje v celi zbornici.)

Kdaj se bo sklenil mir, to je popolnoma odvisno od naših sovražnikov. Čim pozneje pridejo do prepričanja, da je vsako nadaljnjo krvoprelivanje brez pomena in zločinsko, temveč zmag si bomo priborili, in čim več žrtev bomo prinesli, tem težji bodo pogoji za naše sovražnike. (Živahno pritrjevanje.)

Ministrski predsednik je končal z zaupanjem, da bodo narodi naše države tudi v bodoče ohranili sijajno podobo edinosti nasproti skupni nevarnosti, kakor so to pokazali ob začetku vojske. Vsako nasprotje v mišljenju pustimo sedaj na stran. Sramoval bi se, ako bi se dal sedaj voditi iz strankarskih ozirov. (Živahno pritrjevanje in ploskanje.)

Slava vojnim kuratom.

Vojni škof Emerik Bjelik je nadzoroval vojno dušoskrbje na tirolski, koroski in soški fronti. Po izvršenem nadzorovanju je sedaj vojni škof izdal poslanico na vojne duhovnike, v kateri z izbranimi besedami slavi njih delovanje na bojišču ter omenja, da se tudi najvišji vojni poveljniki pohvalno in priznalno izražajo, kako zvesto vojni duhovniki izpolnjujejo svoj poklic in kako navdušujejo in vspodbujajo vojaštvo v bojevanju.

Mi se te pohvale iz kompetentnih ust izredno veselimo, kajti iz naše škofije je sedaj 28 duhovnikov na bojišču, ki se, s par izjemami, nahajajo vsi na južnem bojišču. Veselimo se tembolj priznanja iz najvišjih vojaških krogov, ker je skoro nad vsemi duhovniki začetkoma vojske visel Damoklejev meč, da jih pred oblastmi in vso javnostjo oblatijo ničvredni denuncijantje, ki še sedaj sedijo doma na varnem pri peči. Toda pravica se je izkazala! Škofovo pismo se glasi:

Vrnivši se z nadzorovalnega potovanja s fronte na Tirolskem, Koroškem in pri armadi ob Soči, izpolnim svojo prijetno dolžnost s tem, da gospodom superiorom naše armade za smotreno, gotovo in izborno vodstvo dušoskrbja, pa tudi ostalim gospodom vojnim kuratom za njih hrabro in požrtvovalno zadržanje in delovanje izrekam svoje popolno priznanje in iskreno zahvalo.

Z veseljem sem izvedel, da primerno in zadostno število vojnih kuratov v sprednjih postojankah, na obvezovališčih, poljskih, mobilnih, rezervnih in epidemičnih bolnišnicah na junaški način oskrbuje dušeskrbje. Srce povzdigujoče je bilo gledati, kako so velečastiti gospodje v zasneženih in oledenelih krajih, visokih 2000 do 3000 m mnogokrat v uticah, ki so jih sami zgradili, delili trpljenja in nevarnosti z vojaki. V tem položaju delujejo vojni kurati neutrudljivo ter neustrašeno delijo svete zakramente, opravljajo božjo službo in mnogokrat po prvi sv. maši morajo iti tri do štiri ure daleč v najtežavnejšem potu po snežeih višinah, ali pa se vozijo po žični železnici, da zopet na drugih postojankah berejo sveto mašo.

Višji poveljniki so mi že opetovano sporočili popolno hvalo in priznanje, kako naši vojni kurati vedno v najnevarnejših položajih in v območju sovražnega ognja izvršujejo svojo vzvišeno službo, navdušujejo čete, rešujejo Najsvetejše iz obstreljevane cerkve, v Gorici v sredi med tisoči sovražnih granat dušeskrbje neustrašeno izvršujejo in si tako pridobivajo neštevilnih junaških činov ter neminljivih zaslug.

Klanjam se pred tem junaštvom in požrtvovalnostjo, katera je že bila mnogokrat in z Najvišjimi odlikovanji zaznamovana v plačilo za ponos o zvest in zvesto izpolnjevanje svojih dolžnosti, v pravičnem boju za cesarjev prestol in domovino.

Delujte še tudi v bodoče v tem smislu in v tem duhu ter se tudi nadalje udeležujte na slaven način uspehov naše slavne armade. Iskreno se vam zahvaljujem ter vam izražam srčne želje, da bi vas sveti blagoslov tudi v bodoče spremljal na vašem blagonosnem delovanju!

D u n a j, 8. decembra 1915.

E m e r i k B j e l i k, l. r.,
škof, apostolski vojni vikar.

Sv. Oče o miru.

Dne 6. decembra se je vršil v Rimu tajni papežev konzistorij, katerega se je udeležilo 22 kardinalov. Od teh je bilo 14 Italijanov, 1 kardinal iz Kanade, 1 iz Španije, 1 iz Nizozemske in 1 iz Nemčije. Ko je imenoval papež kardinala Cagiano de Uzeveda za kancelarja rimske cerkve in določil več prelatov za kardinale, je imel nagovor na navzoči zbor kardinalov, v katerem je tudi govoril o sedajni svetovni vojski ter naglašal težkoče pri posredovanju za mir. Papež je rekel sledeče:

Častiti bratje! Nedvomno so vam znane težkoče, ki so ovirale dosedaj sklicanje kardinalskega zbora. Če je pa danes zbran kardinalski zbor kljub temu v tako obilnem številu, ni vzrok ta, ker so bile morda odstranjene težkoče, marveč iz vzroka, ker nas je navdajal strah, da bi utegnile trpeti škodo zadeve rimske kurije vsled vrzeli, ki so nastale v tekočem in pretečenem letu v kardinalskem zboru. Če že prizadeva v mirnih časih izguba prosvitljenih svetoval-

cev in zvestih sodelavcev papežu bolest, to tem več sedaj nam, ko smo prevzeli v najtežavnejših časih vlado rimsko-katoliške cerkve. Čeprav so že nastale v teku zadnjih 16 mesecev ogromne množine razvalin, čeprav narašča v srcih želja po miru, in prosijo številne obitelji, s solzami v očeh, Boga za mir, in čeprav smo že poskušali vsa sredstva, da bi pospešili na ta ali oni način sklepanje miru in odstranili prepire in razprtije, se še vendar nadaljuje kljub temu ta usodepolna vojska na suhem in na morju. Naša pismena prošnja na vojskujoče se narode in njihove vladarje v začetku vojske je bila sicer zelo spoštljivo sprejeta, toda ni imela pričakovanega dobrodelnega učinka. Mi, oznanjevalec Gospoda miru, obžaljujemo prav globoko nesrečo tolikih sinov ter ponovno vijemo roke k usmiljenemu Bogu, proseč ga, da napravi v svoji Vsegamogočnosti konec temu krvavemu sporu. Dočim storimo vse, kar je v naših močeh, da blažimo s koraki, ki so vam dobro znani, vojskino gorje, nas vnovič sili apostolska dolžnost, da obrnemo pozornost na edino sredstvo, ki vodi do tega, da se uduši velikanski požar, in ki more dovesti do toli zaželjenega miru, hočem namreč reči, da se sklene pravičen in trajen mir, ki ne bo v prid samo eni vojskujoči se državi. Pot, ki bi mogla dejanski voditi do srečnega uspeha, je tista, ki se je pod sličnimi okolščinami že izkazala za posebno dobro in katero smo že označili v našem pismu. Ta pot je, da se vendar enkrat v posredniji ali neposredniji izmenjavi naziranj voljno in nepristranski, primerno, kakor pač vsakemu gre, preudarjajo zahteve vsakega posameznega ter da se izločijo krivične in pretirane zahteve in končno, da bi prišlo, če potrebno, do cenenih kompenzacij in dogovorov.

Kakor pri vseh človeških prepirih, katere bi morali prepirajoči se sami med sabo rešiti, je seveda tudi neobhodno potrebno, da odjenjajo glede marsikaterih točk vse vojskujoče se države in ne samo ena ter da opuste marsikatere prednosti, katere so upale doseči. In vsak bi moral prav rad odjenjati od te ali one zahteve, čeprav bi ga stale žrtev, da ga ne zadene pred Bogom in ljudmi velikanska odgovornost za nadaljevanje klanja, ki nima primere v svetovni zgodovini in katero klanje bi pomenilo za Evropo, če bi se še nadaljevalo, začetek propadanja z one stopnje blagodejne kulture, do katere je krščanska vera povzdignila Evropo. To so naša čutila napram vojski in napram žalibog v to vojsko zapletenih narodov.

Če nadalje premotrivamo škodo, ki jo trpi katoliška cerkev in rimska stolica vsled te evropske vojske, mora vsakdo uvideti, kako velikanska je ta škoda in kako zelo škoduje dostojanstvu rimskega višjega duhovnika. Že poprej smo tožili, sledeč vzgledu prednikov, da je položaj rimskega cerkvenega vrhovnega poglavarja tak, da mu ne jamči brezpogojno potrebne popolne prostosti za vladanje cerkve. Pod sedanjimi razmerami je to slehernemu jasno kot beli dan. Gotovo ni manjkalo možem, ki vladajo Italijo, dobrega namena, odstraniti vse pomanjkljivosti, toda že ta namen sam dokazuje prav jasno, da je položaj rimskega vrhovnega cerkvenega poglavarja odvisen od državnih oblasti ter da se spreminja, če se spremene ljudje in razmere in se lahko še poslabša. Nobeden razumen človek bi ne mogel trditi, da prija rimski stolici nesiguren položaj, ki je odvisen od svojevoljnosti drugih ljudi. Vrhutega se še pa vsled danih razmer niti ni moglo zabraniti, da je prišlo do več neprilik očividno resnega značaja. Zamolčimo vse drugo in se omejimo samo na opazko, da je bilo nekaj poslanikov držav, ki so bile zastopane pri rimski stolici, prisiljenih, da so morali zapustiti Rim, da varujejo svoje osebno dostojanstvo in predpravice svoje oblasti. To pomenja za rimsko stolico zmanjšanje lastne in stare pravice ter kršenje potrebnega jamstva kakor tudi oropanje rednega ter predvsem primernega sredstva za urejevanje zadev rimske stolice z drugimi vladami. Z ozirom na to moramo žalibog povdarjati, kako je mogel v drugi vojskujoči se stranki nastati celo sum, da bi mogel na rimsko stolico pri presojevanju vojskinih razmer uplivati glas samo tiste stranke, ki je zastopana pri rimski stolici. Kaj hočemo nadalje govoriti o pomnoženih težkočah glede zveze z nami in s katoliškim svetom, ker nam je otežkočeno si napraviti popolno in natančno sodbo o vseh dogodkih, sodbo, katera bi bila za rimsko stolico tako zelo koristna. Zdi se nam, častiti bratje, da povedano dovolj, kako narašča od dne do dne naša bolest, ker postaja na eni strani to grozno klanje, ki bi bilo komaj vredno najbolj barbarskih stoletij, vedno večje in ker istočasno poslabša pogoje obstoja rimske stolice.

Mir moramo diktirati z mečem v roki!

Prvak dunajskih krščanskih socijalcev in prejšnji podpredsednik poslanske zbornice, dr. Pattai, je na shodu „Nemško-avstrijskega udruženja pisateljev“, govoril o nalogah nemško-avstrijskega časopisja in je izvajal med drugim: Avstro-Ogrska in Nemčija se morate trajno zavarovati proti severoizhodu in proti zapadu. Poglobivši svojo politično zvezo v gospodarsko, morate stopiti z narodi Izhoda v utrjene gospodarske odnošaje in v ta namen se morate Rusija in Anglija izriniti iz njiju nenaravnega sedanjega položaja, posebno še, ko je Anglija v tej vojni ukradla tudi Egipt. Ako ne dosežemo tega, konča ta vojna brez resnične odločitve in mir ne osvobodi sveta od stalne vojne nevarnosti od strani Anglije in Rusije. Nerazumljivo je torej govoričenje o „častnem miru“, ako se na Angleškem ali na Francoskem oglaša kak glas, ki bi hotel partijo sedaj prekiniti. To nam še ni nikak povod, da bi govorili o kakem mirovnem razpoloženju, kajti, če bi storili to, bodo v taboru naših sovražnikov le govorili, da mi beračimo za mir. Gotovo želimo tudi mi častnega miru, ali ni še prišel čas, da bi govorili o tem. V tej strašni vojni moramo mi mir, ako naj bo resničen in trajen, diktirati z mečem v roki!

Pod kakimi pogoji bi Anglija sklenila mir?

„Frankfurter Zeitung“ piše: Da si napravimo nekak pojm o naziranju Anglije, pod kakimi pogoji bi se mogel skleniti mir, je treba vedeti za tozadevna mnenja angleških krogov, ki pripadajo med najzmernejše in najskromnejše v Angliji. Listi „Nation“, „Daily News“, „Statesman“ in še več drugih listov, ki se jih mora prištevati med najzmernejše in najuglednejše angleške liste, pišejo o morebitnem bodočem sklepanju miru sledeče: Mir skleniti bi bilo mogoče le pod sledečimi pogoji: 1. Belgija mora postati zopet samostojno kraljestvo. 2. Nemčija bi morala odstopiti Franciji pokrajini Alzacijo in Lotaringijo. 3. Poljske pokrajine, katere so zasedle nemške in avstrijske armade, morajo zopet priti pod oblast Rusije. 4. Turke bi se moralo popolnoma pregnati iz Evrope. 5. Avstrija bi morala izročiti Italiji Trentino, to je južni del Tirolske ter Istro. 6. Izključiti bi se moralo Nemčijo za vselej iz izhodne Azije. 7. Ustanovitev velike Srbije z Bosno in Hercegovino. 7. Nemški militarizem bi se moral popolnoma uničiti. „Niti za las bi se ne smelo odjenjati od nobene teh zahtev,“ tako zaključuje angleški list „New Statesman“ svoja tozadevna izvajanja. Ker pa za sedaj ni prav nobenega upanja za uresničenje teh zahtev, dokler se namreč temeljito ne spremeni ves vojni položaj, ni nobenega upanja na morebitna mirovna pogajanja.“ Tako sodijo še celo zmerni angleški listi o mirovnem vprašanju!

Vesti o bližnjem miru — ničeve.

„Information“ piše:

Od raznih strani prihajajo sicer golobčeki z mirovno oljkino vejico v kljunčkih, toda ti golobčeki so pravcata zoološka znamenitost — so namreč zgolj časnikarske race. Ni skoraj vredno, da bi se smatrale razne vesti o miru za resne. Že dejstvo samo, da se je Italija še le pred kratkim pridružila londonski pogodbi, da ne bo sklepala nobenega posebnega miru, kaže najbolj, koliko se vredne vse tozadevne vesti. Znani ameriški mirovni apostelj M. Ford, se je nedavno odpeljal iz Amerike v Evropo, da bi deloval v prilog miru. Med drugim je vzel seboj tudi dva kinematografa, kar je popolnoma v redu, kajti kinematograf se prav dobro podaja s komedijo, ki jo bo uprizoril na evropskih tleh. Ne motimo se z vestmi, ki ne odgovarjajo resnici!

Beneški Slovenci in njihov položaj.

V polemiki proti nekemu članku Guidona Henrika Torossija, v katerem je ta dokazoval, da morajo med Italijo in Avstrijo ostati dosedanje meje, opozarja neki M. Fakir v „Cittadino di Trieste“ na žalostni in brezpravni položaj Slovencev, ki so podaniki Italije. In sklicevaje se na ta položaj stavlja odgovor v diskusijo vprašanje, kake teritorijalne kompenzacije moremo mi po pravici zahtevati od Italije, ker so narekovane po humaniteti in čustvovanju? Piše: Pod tiranido italijansko živi v provinciji Cividale in na sosednjem ozemlju mnogo Slovencev. Po neresničnih statistikah dosegajo število 60.000, v resnici pa jih je še enkrat toliko. Postopajo ž njimi, ali bolje rečeno: jih maltratirajo na najbolj barbarski način, ki si ga moremo misliti, tako, da morajo skoro zavidati one, ki ječe v moskovitskem hlapčevstvu. To dobro in inteligentno ljudstvo, ki je dalo slovenski literaturi tudi pisateljev in pesnikov, uničuje italijansko barbarstvo zistematično: pušča jih brez cerkve, brez šole, brez vsake narodne in jezikovne pravice! Ti ubogi Slovenci pričakujejo trenotka, da zadobe zopet človeške praviše, ki so jim bile vzete v letu 1866, ko so prišli pod isto vlado. Mi nismo nacijonalisti, ali v imenu človečnosti moramo zahtevati odrešenja za tisto ljudstvo. Italija se gotovo ne bo mogla pritoževati, ako jih zgubi, ker jim ni bila mat', marveč mačeha. Iredentizem v Avstriji je absurden, ker vsak narod uživa svobodo in pravico, ker imajo cerkve in šole svoboden razvoj, dočim se Slovencem, ki žive v italijanskem suženjstvu, teptajo pravice na najkrivičnejši način. Pravico imajo zahtevati od nas odrešenja. To je več nego opravičeno, je celo naša moralna dolžnost in delo človečnosti.

Meščan, bodi nekoliko kmet!

Svetovna vojska bo mnogo obrnila. Izpremenila bo v marsičem način dosedanjega gospodarstva na kmetih, izpremenila bo pa tudi življenje po mestih in sicer po velikih in po malih mestih. Vse kaže, da se bo treba po malih mestih sprijazniti bolj in bolj s kmetovanjem in da se bo treba postavljati glede prehrane vsaj deloma na svoje noge. Poprijeti se bo kazalo pridelovanja krompirja, zelenjave, masti, kakor v pretečenih časih, tako da bo vsaj nekaj najvažnejših živil pri hiši, da bomo imeli vsaj potrebno zabelo in zelenjavo.

V zadnjih desetletjih je izginila iz malih mest skoro vsa kmetija. Hlevi so se prezidali v druge namene, svinjaki so se podrli in zemljišča so se dala v najem ali pa prodala. Le vrtovi so ostali pri hiši. Kdo se n. pr. v Mariboru ne spominja, kako so prej skoro pri vsaki hiši gojili svinjerejo in veselo je bilo, ko so se ravno ob tem času klali pri raznih hišah doma rejeni prašiči. Vse to je izginilo in naša mala mesta so začela živeti in delati po razmerah in potrebah večjih mest. Meščani ss opustili kmetovanje, opustili živinorejo in prašičjerejo, ker ni bilo dobiti pripravnih poslov (družine), sami se pa tudi niso hoteli ukvarjati s prašičjo- in drugo rejo. Potrebna živila so dobivali iz okolice in kupovali po trgovinah.

Ta izpremenjeni način življenja se pa danes čim dalje huje občuti, ne samo od strani malomeščanov samih, ki so se pečali s kmetijo, ampak tudi od strani drugih mestnih prebivalcev, ki so navezani edino le na to, kar se od zunaj dobi. Najtežje se to občuti pri preskrbi z mlekom, z jajci in z zelenjavo. Po eni strani drage in slabe poselske razmere, po drugi strani ves izpremenjeni gospodarski položaj zadnjih desetletij, vse to je pomagalo izriniti iz malih mest še to malo kmetovanje, kar ga je bilo prej pri meščanih.

Po naših mestih izkušamo bolj in bolj, da se glede pridobivanja potrebnih živil ne smemo preveč zapustiti in zanašati na boljše čase, če nočemo trpeti še večje škode. Danes izkušamo na lastnem telesu, koliko boljše je za one, ki imajo kaj kmetije pri hiši, ki imajo kako njivo, da pridelajo na njej potrebni krompir in potrebno klajo za enega prašiča, kakor pa za tiste, ki morajo vse kupovati od krompirja do zabele. Sedanji čas nas uči, kako dobro je, ako pridelamo doma vsaj nekaj življenja, ko je vse tako neznosno drago in ko se tako težko dobe življenjske potrebščine.

Ta težka izkušnja, ki jo delamo po manjših mestih od dne do dne, nam bodi opomin, da je potrebno, če se v malih mestih pečamo nekoliko s kmetovanjem, ker si na ta način izdatno olajšujemo današnje življenje. Res je, da so današnje poselske razmere v marsičem na slabem, ali res je tudi, da se da z dobro voljo marsikaj premagati. Pomagati si moramo pa tudi z domačimi silami, če jih imamo, saj so kmetijska opravila danes vse bolj kot kedaj hvaležna in potrebna tudi za malomestnega prebivalca.

Kako je padel poročnik Ivo Šusteršič.

V eni zadnjih številk smo poročali o junaški smrti poročnika Ivo Šusteršiča, sina kranjskega dež. glavarja. Pri njegovi smrti je bil navzoč zvesti sluga, Džufer Tahmar. Ljubljanski „Slovenec“ poroča o nesrečni smrti mladega junaka sledeče:

Poročnik Ivo Šusteršič je stal v nedeljo, dne 28. novembra, s svojim moštvom na postojanki ob tolminskem hribu, to je hrib severno od Tolmina, ki ga venčajo razvaline gradu, v katerem je baje Dante ustvaril nekaj spevov svoje „Divine komedije.“ — Isti dan je njegova stotnija dobila povelje, da zapusti te postojanke in gre v drugo postojanko. Ob 3.20 popoldne je poročnik Šusteršič zapustil svoje kritje, kar razpoči v neposredni bližini 15 cm granata in ubije 14 vojakov in njega. Nadporočnik je bil težko ranjen v glavo in nogo. Ivo je dobil dva odstrelka, eden mu je razdrobil levo roko nad komolcem, da mu

je del roke obvisel na kosu kože. Ta odstrelek mu je šel nato skozi prsa na desni strani telesa, drug odstrelek mu je razdrobil desno nogo. Zvesti njegov sluga, bosanski mohamedanec Džufer Tahmar, je pa stal tik pri njem. Slugi se ni zgodilo ničesar. Sluga je vjel padajočega svojega gospoda z rokama, pod težo telesa — rajnik je bil velikan — se je sesedel, in je položil glavo na svoje naročje. Ranjeni mu reče z mirnim, močnim glasom: „Dobro si me uhvatil, a jaz ne morem dalje ostati živ!“ Sluga ves potrt zakliče saniteto, da naj privede zdravnika. A poročnik mu zopet z mirnim glasom ukaže, naj to opusti, ker mu nihče ne more pomagati. Sluga, ki glavne rane še ni videl, vsklikne, da radi roke in noge bi še vedno lahko živel. Umirajoči pokaže z desno roko na smrtno rano v svoji levi strani in reče še vedno z mirnim, navadnim glasom: „Ovdje sem udarjen!“ — To so bile njegove zadnje besede. Naslonil se je višje nazaj na prsi svojega zvestega služabnika, zaprl oči in mirno zaspal brez vsakega smrtnega boja. — Sluga mu je obrisal čelo in ga odnesel vun iz ognjene črte. Sama sta bila do poznega večera, ko pride povelje, da ga tren prenese v Tolmin, da se ga odpelje potem naprej — nazaj v slovensko domovino.

S solzami v očeh pripoveduje sluga to povest. Večkrat je moral prekiniti, ker se ni mogel premagovati, sin junaške Bosne. Iz vsake njegove besede pa zveni ponos, da je služil takega gospodarja. „Videl sem jih mnogo umreti“ — pravi — „a nikdar še tako mirno: bilo je, kot bi truden zaspal!“

Njegovo truplo je spremljal v Ljubljano njegov sluga, njegov vojni brat. Kot brata sta si bila v vojski Ivo in njegov sluga: „Kot brata morava biti še skupaj, ako tebe zadene, te ponesem jaz, ako mene, me poneseš ti“, mu je rekel mladi poročnik. Sluga se ni ganil od krste svojega gospoda. Z lastnimi rokami mu je iztesal krsto in plakal nad njo neutolažljiv ihteč: „Raje bi izgubil svojega očeta in brata, kot takega gospoda!“

Te solze, ki so mrtvega škropile, so kazale, kako plemenitega človeka smo izgubili.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Naši vojaki se neprestano krasno držijo. Pri Tolminu so vzeli Lahom del njihove bojne črte ter s tem zboljšali svoje postojanke.

Švicarski listi poročajo iz Milana, da se za fronto italijanske čete nanovo razvrščajo. Očividno se izmenjavajo čete, ki so dosedaj napadale našo soško fronto, s četami, ki so ostale na drugih delih fronte. Torej je pričakovati, da bodo Italijani še nadalje butali v našo fronto ob Soči. Zadnje dni napadajo Italijani zopet z veliko silo črto pri Gorici, toda vendar ne več z ono silo, kot mesca novembra. Njih napadalna moč je vsled velikanskih izgub omajana.

Naša mornarica doprinaša zopet sijajna dela. Italijani dovažajo Srbom k črnogorski in albanski obali živež in municijo. Temu početju je posvetila naša mornarica svojo pozornost in ladja za ladjo se sovražnikom pogreza v morje. Majhna je naša mornarica, a vzorna, ponos cele Avstrije!

General Boroevič o Dalmatincih.

Za imenovanje častnim občanom sinjske občine se je general Boroevič zahvalil z naslednjo brzojavko: „Občinska uprava — Sinj. Najprisrčnejše se zahvaljujem za izvolitev častnim meščanom Sinja. Na to veliko odlikovanje sem toliko bolj ponosen, ker prihaja od ljudstva, čegar sinovi se prištevajo med najboljše moje vojske. Ljuti levi v boju, ovenčali so se z večno, neumrljivo slavo v šestmesečni borbi ob Soči. Vsak Dalmatinec naj se ponaša s takimi sinovi, kakor se tudi jaz z njimi dičim. Boroevič.“

Nemci o naših bojih ob Soči.

„Vossische Zeitung“ piše o bojih na soški fronti: Trdo življenje krvi in železa je to, o katerem čujemo. Vse spoštovanje našemu hrabremu avstro-ogrskemu zavezniku! V vseh časih bo zvenela visoka pesem o udani hrabrosti in samozatajevalni požrtvovalnosti in domovinski ljubezni bataljonov naše zavezne cesarske države ko pesem večne slave.

Nemški major Moraht pa piše o vojnem položaju ter pravi: Sedaj, ko so končana velika srbska podvzetja, moramo povdarjati izrecno ono veliko delo, katero so izvršili naši junaško se boreči zavezniki ob Soči. Ako bi se ne zadrževalo cele italijanske armade, ako bi ne bil zavarovan naš strategični desni bok, bi bil naš pohod do črnogorske meje postal nevarnost, ki bi bila ovirala ves potek naših podvzetij.

Naši uspehi na morju.

Po kratkem odmoru je naša mornarica pretečeni teden zopet pokazala Italijanom, da Avstrijci ne pripustimo, da bi si Italijani lastili našo Adrijo. Ob albanski meji smo potopili celo vrsto sovražnih ladij in dva podmorska čolna.

Dne 5. decembra zjutraj je naša križarka „Novara“ z nekaterimi rušilci v pristanišču Sv. Ivan Meduanski s topovskimi streli potopila tri velike in dva mala sovražna (italijanska) parnika, pet velikih in več malih jadrnic. Potopljene ladje so spravljale vojno gradivo na suho. Eden parnikov je zletel v zrak. Na naše brodovje je prožilo s suhega kakih 20 topov silovit ogenj, a brez uspeha.

Ne daleč od tam je ladja „Varaždin“ uničila francoski podmorski čoln „Fresnel.“ Poveljnika tega potopljenega čolna, drugega častnika in 26 mož so naši ujeli.

Drugi del našega bojnega brodovja je v noči na 23. nov. potopil na potu iz Brindizija v Drač parnik, oborožen s tremi topovi, in večjo motorno jadrnico. Ladji ste bili italijanski ter ste bili močno obloženi z vojnim gradivom. Moštvo potopljenih ladij so naši ujeli; štiri može, ki so pripadali vojni mornarici, so obdržali v ujetništvu, moštvo motorne jadrnice pa je smelo v čolnih odpluti.

Dne 5. novembra pa je naš podmorski čoln pred Valono (ob albanski obali) z dvema nabojema potopil malo italijansko križarko.

Italijani molčijo.

Italijanska cenzura ne dovoli, da bi listi priobčili poročila o napadu avstrijskega brodovja na italijanske ladje ob albanski obali. Italijani se bojijo, da bi ljudstvo izvedelo, koliko škode je avstrijska mornarica že prizadjala italijanski in da je že prva poslatev orožja in živil Srbom ponesrečila.

Italijanska zbornica.

V seji italijanske zbornice dne 3. decembra je govoril med drugimi tudi socijalistični poslanec profesor Lucci. Ne da bi ga bil kdo motil v svojem govoru, je ostro prijemal vlado, ker se je spustila v vojsko brez tehtnih nagibov in zrelega prevdarka. Očital je vladi neuspehe vojne ter da zlorablja v notranjosti države pooblastila, katera je prejela od zbornice in ljudskih zastopnikov. Povdarjal je nadalje, da sicer označuje pristop Italije k londonski pogodbi neko nameno, toda ta namen še pa ne more odstraniti dejstva, da pojema moč Anglije in Rusije, da je postal sovražnik gospodar na Balkanu ter da je na tem ozemlju odkazana Italiji le brezpomembna vloga. Z besedami in sklepi se pa ne more priti v okom pravici močnejšega, tudi se ne more izviti osrednjima velesilama iz rok neomejena inicijativa v tej vojski.

Za njim je govoril ligurijski socijalist Raimondo, ki je ostro obsojal cenzuro ter očital četverosporazumu, da je delal nesmotreno brez vsakega pravega načrta. Brezmerne zahteve srbskega naroda se niso pravočasno zavrnile. Četverosporazum pravzaprav ne ve, kaj hoče resno in kaj mu je storiti, dočim tvorijo sovražne države mogočno zvezo notri do Male Azije s 150,000.000 prebivalcev.

Republikanski poslanec Colajauni je očital vladi, da je smatrala pomotoma mesca majnika vse za preveč lahko. Ob Soči ter v Alpah pač ni misliti na kako zmago. Pridobitev Tridenta in Trsta bi bil le zgolj uspeh in sad tesnejše priklopitve Italije k zaveznicam. Odnošaji Italije do Nemčije zahtevajo večjega pojasnila in več jasnosti, kajti z Nemčijo bi se moralo huje vojskovati, nego z Avstrijo.

Končno je izrazil poslanec Calisso upanje, da se bo zavzela Italija za Belgijo ravno v toliki meri, kakor za Srbijo ter da bo italijanska vlada varovala svoje interese v Jadranskem in v Sredozemskem morju.

V seji dne 4. decembra je pa govoril kot prvi govornik katoliški poslanec Meda, ki je naglašal, da se mora storiti vse, da se vojska skrajša in omeji. Bivši minister Luzatti je naglašal v svojem govoru, da je četverosporazumova diplomacija zelo slabo in premalo energično delovala na Balkanu, kajti doživela je samo poraze in razočaranja. Pristop Italije k londonski pogodbi, da Italija ne bo sklepala posebnega miru, še pa ne nudi jamstva, da bo žela Italija sadove, ki ji grejo v primeri z žrtvami, ki jih doprinaša. Na vsa ta izvajanja je ministrski predsednik Salandra odgovoril, da ni v stanu podati glede zunanjega političnega ter vojnega položaja natančnejih pojasnil, ker bi to nasprotovalo interesom Italije. Italijanskemu, zlasti socijalističnemu časopisju je pa končno zagrozil, da bo ustavil vse časopise, ki bi si drznili zmanjševati ljudsko navdušenje za vojsko in ki bi si drznili slikati v temnih barvah žrtve te vojske. Govor ministrskega predsednika je vzbudil med socijalističnimi poslanci silno razburjenje, kateremu so sledili živahni ugovori.

V imenu socijalističnih poslancev je podal poslanec Turati izjavo, da bo glasovala njegova stranka zoper vlado, ki je hotela imeti vojsko, kajti vlada zasluži ne enkratno, ampak desetkratno nezaupnico. Pri nato se vršečem glasovanju so bili sprejeti vladini predlogi s 405 glasovi proti 48 glassvom. Več poslancev je pa zapustilo zbornico, še predno je prišlo do glasovanja.

Italijani izgubili Tripolis.

Carigrad, 8. dec.

Kakor so listi izvedeli iz zanesljivega vira, so bojne sile roda Senusijev in domačinov, katere so dobro organizirane, v Tripolitaniji, zasedle celi tripoliški vilajet. Zmagovalci so napravili svoje glavno taborišče v kraju Suk-el-Deschuma, ki je poldrugo uro oddaljen od glavnega mesta Tripolis. Čete domačinov so udrle tudi v pokrajino Kasa—Syrt. V bojih za to ozemlje so izgubili Italijani 6000 mrtvih in so pustili v rokah domačinov vse svoje orožje in strelivo.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Kövesova armada vjame na črnogorskem in na srbskem bojišču vsak dan okoli 2000 mož. Povedano ni, ali so to Srbi ali Črnogorci, ali oboji skupaj. Ako so samo Črnogorci, potem kmalu ne bo več veliko ostalo od črnogorske armade, kajti ta šteje le 50.000 mož.

Naši uspehi se kažejo v tem, da smo zavzeli po zelo hudih bojih Peč. Druga skupina naših čet se bori v prostoru Berane.

Severni del bolgarske armade je zavzel mesto Djakova. S tem sta najvažnejši mesti v albanski Črnigori v naši posesti.

Mesta Peč, Djakova, Debar, Ohrida in Resna zavzeta.

Naše in bolgarske čete so zadnji teden zavzele celo vrsto važnejših mest in krajev v srbski Macedoniji in Črnigori. Dne 4 decembra je bolgarska armada po vročem boju zasedla mesti Ohrida in Resna (zahodno od Bitolja) ter Debar (severno od Ohride). Poleg teh dveh izredno važnih macedonskih postojank so Bolgari še zavzeli kraje Krivolak, Negotin in Kavadar.

Avstrijske čete pa so dne 6. decembra zavzele mesto Djakova in dne 7. decembra Peč v Črnigori. Bolgarski, kakor tudi naš plen je izredno velik, ker Srbi nakopičenega vojnega gradiva in živil niso mogli več spraviti čez albanske gore.

Srditi boji v Peči.

Ker je Srbom bilo nemogoče, pravočasno zapustiti mesto Peč, so se našim, v več kolonah v mesto prodirajočim četam krčevito ustavljali. Po mestnih ulicah so se vršili boji, ki so bili skoro enako divji, kakor poulični boji v Belgradu. Končno se je našim posrečilo mesto Peč zasesti. Sedaj se Srbi zahodno od Peči znova ustavljajo našim prodirajočim četam.

Četverosporazum tolaži Črnogoro.

Iz Cetinja se poroča dne 7. decembra: V očigled dejstvu, da so avstrijske in nemške čete že vdrle daleč notri v črnogorsko ozemlje, je črnogorski kralj zagrozil četverosporazumu, da sklene poseben mir, če Črnagora ne dobi hitre pomoči. Četverosporazumovi zastopniki so nato izročili kralju Nikiti izjavo, da bo četverosporazum obilo zalagal z živežem in municijo črnogorske in srbske čete, še celo nekaj čet mu bo odposlal na pomoč. Četverosporazum obljublja nadalje Črnigori izdatno denarno pomoč, da bo Črnagora v stanu nadaljevati vojno. Četverosporazumove tolažbe in zagotovila so kralja Nikita tako pomirile, da je sklenil se vojskovati do zadnjega moža.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Severna armada Bolgarov, ki zasledujejo zahodno od Prizrena umikajoče se Srbe, je zavzela črnogorsko (prej albansko) mesto D j a k o v a. Iz bolgarskih opisov prizrenske bitke se lahko izvaja, da je bil srbski poraz velikanski.

Južna armada Bolgarov koraka sedaj od zmage do zmage. Dne 3. decembra je zavzela Bitolj. Sedaj prihaja poročilo, da so tudi mesta Debar, Resna in Ohrida v bolgarskih rokah. Tudi zahodni del južne armade ima zaznamovati velike uspehe. Francozi in Angleži so se morali umakniti s svojih postojank pri Krivolaku. Umikajo se ob obeh bregovih reke Vardarja. Bolgari jih zasledujejo. Javljajo se že boji pri Petrovu blizu grške meje. Kadar bodo angleško-francoske čete prisiljene, da stopijo na grška tla, potem nastopi za Grčijo odločilen trenotek. Izkazalo se bo, v koliko so dosedanja poročila o razoroženju in vkrcanju resnična ali ne.

Rusi Bolgarije ne bodo napadli.

Švicarski listi poročajo iz Petrograda: Petrograjski guverner knez Obolenski bo prevzel poveljstvo nekega ruskega armadnega zbora. Na njegovo mesto pride general Kuropatkin, ker je Rusija baje opustila načrt napasti Bolgarijo.

Grčija odposlala noto vsem vojskujočim se državam.

Iz Bukarešte se dne 7. decembra poroča: „Tukajšnji list „Minerva“ je izvedel iz zanesljivega vira, da je odposlala Grčija vsem vojskujočim se državam noto, v kateri označuje stališče Grčije sledeče:

1. Srbske čete, ki bi zbežale na grško ozemlje, se bodo razorožile.

2. Francosko-angleško vojno poveljstvo v Solunu je dobilo poziv, da se morajo francoske in angleške čete takoj ukrcati na ladje, kakor hitro bi bile pregnane na grško ozemlje.

3. Grška vlada prosi Avstrijo, Nemčijo ter Bolgarijo, da ne stopijo pri zasledovanju angleško-francoskih čet na grško ozemlje, ker je grška vlada odgovorna za to, da bodo odstranjene iz Grčije vse angleško-francoske čete.

Grški kralj o nedotakljivosti Grčije.

Nasproti angleškemu poročevalcu „Associated Preß“ se je grški kralj izrazil, da sta mu četverosporazum kakor tudi Nemčija v imenu vseh zaveznikov zasigurala integriteto grškega ozemlja. Ako bi ententa hotela rabiti silo proti Grčiji, bi se obrnila Grčija do javnost s protestom, ker se krši njena suvereniteta ter bi se branila, dokler bi bilo mogoče.

Iz tega dovolj jasno sledi, da se Grčija ne bo slepo udala četverosporazumu. Sicer pa je četverosporazum že gotovo tudi prepričan, da je Grčija zanj izgubljena, kajti sicer bi ne dopustil, da bi Italija prihajala s svojimi četami v Albanijo, četudi samo pod pretvezo, da pomaga Srbom.

Poročila, da se bodo francosko-angleške čete izpred Soluna vrnile v domovino, se nam z ozirom na vse to ne zdijo neverjetna.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Na ruskem bojišču vlada mir. Toda različna poročila o premikanju ruskih čet, o vpoklicanju novih letnikov, o carjevih potovanjih, so nam dokaz, da se bodo kmalu po Novem letu, kakor hitro bosta dopuščala zima in mraz, začeli zopet gibati. Ali bodo ob enem poskušali napasti tudi Bolgarijo, je neverjetno. Bolgarijo varuje pred Rusijo morje, Rumunija in že velika ruska onemoglost.

Rusija poklicala letnik 1917 pod orožje.

Ruski cesar je zaukazal, da se pokliče v začetku prihodnjega leta pod orožje tudi letnik 1917.

Nikolaj Nikolajevič vrhovni poveljnik ruske kavkaške armade.

Ruski listi poročajo, da je car imenoval velikega kneza Nikolaj Nikolajeviča, kavkaškega podkralja, za vrhovnega poveljnika ruske armade na izhodnem bojišču. Kot izhodno bojišče se smatra perzijsko-afgansko ozemlje ter ozemlje rek Eufrat in Tigris. Ruski listi naglašajo, da se bodo v bližnji bodočnosti na označenem ozemlju vršili velevažni dogodki.

Novi napadi na Dardanele.

List „Kölnische Zeitung“ piše: Pred Dardanelami so pričele angleško-francoske čete z novo, veliko ofenzivo, katero pa smatrajo merodajni turški krogi za demonstracijo. Dne 5. decembra so metali številni angleško-francoski zrakoplovci bombe na važno turško etapno železnico, ki pa niso povzročile veliko škode. Živahno gibanje angleško-francoških čet ter zbiranje novih velikih vojnih ladij pred Dardanelami se smatra kot znamenje, da utegnejo pričeti Angleži in Francozi z novo in veliko ofenzivo pred Dardanelami.

Rumunska politika.

„Moldava“, glasilo rumunskega politika Carpa, ostro prijema ministrskega predsednika Bratiana radi njegove dvorezne politike. „Moldava“ pravi, da Bratianova politika ni resna, ne moška in ne odkritosrčna Njegova politika vsekako Avstriji in Nemčiji ne škoduje, a četverosporazumu pa zelo koristi. Vladni listi sicer dajo Bratianu spričevalo, da je s svojo menjajočo politiko rešil Rumunijo, v resnici pa je bodočnosti dežele zelo škodoval ter se pokazal v pravi luči!

Wilsonova poslanica.

Predsednik Wilson je poslal državnemu zboru severnoameriških držav poslanico, v kateri najprej ostro obsoja agitacijo v državi sami proti vladi in ameriški industriji. S tem je Wilson zopet pokazal, da je strasten nasprotnik Avstrije in Nemčije, kajti omenjena agitacija se je vršila, ker je severnoameriška vlada očito podpirala naše nasprotnike in ker je ameriška industrija izdelovala neovirano orožje in municijo za nje.

Wilson je nadalje rekel, da bo Severna Amerika ostala nevtralna, že vsled tega, da ne nastopi — splošen gospodarski polom. O miru ni izgovoril niti besedice.

Zaplemba usnja.

C. kr. okrajna glavarstva razglašajo:

Višje etapno poveljstvo je z odlokom št. 113387 z dne 12. novembra 1915 odredilo zaplembo vsega usnja na podlagi zakona o vojnih dajatvah proti plačilu.

Preskrbo, oziroma nakupovanje, bodo izvrševale posebne nakupujoče komisije, obstoječe iz dveh vojaških izvedencev (strokovnjakov), enega vojaškega orožnika in enega pisarja, ki bodo 5. armadnemu etapnemu poveljstvu prideljene, za sedaj imele naslednje sedeže: usnje nakupujoča komisija I 5. armadnega etapnega poveljstva v : usnje nakupujoča komisija II 5. armadnega etapnega poveljstva v ; usnje nakupujoča komisija III 5. armadnega etapnega poveljstva v . Tem komisijam je naloženo:

1. Obiskati (poiskati) strojarne in trgovce z usnjem. V podlago služijo pri političnih oblastvin nahajajoče se razvidnosti in pri občinah (etapnih postajnih poveljstvih) došle prijave (naznanila).

2. Poiskati skrite vrste usnja. Pri tem jih mora podpirati orožništvo in finančna straža.

3. Odbirati in prejemati najdene vrste usnja. V vojaške svrhe mora podplatno usnje biti najmanje 4·5 mm debelo.

4. Določiti ceno po nakupovalnim komisijam izdanem izkazu najvišjih cen. Te najvišje cene veljajo samo za usnje najboljše kakovosti, torej jih je po kakovosti usnja nižje stopnjevati. Od skupne svote odračuni se 15% za upravne stroške. Ovadniške premije je istotako od skupne svote odtegniti lastnikom usnja. Vojaškim činovnikom se ne smejo izplačati ovadniške premije.

5. Odpošiljati prevzete vrste usnja. Nabirališče je etapno montursko skladišče v

6. Spisovati prevzemno in prodajno (izročilno) knjigo. Prevzemno in predajno knjigo je koncem poslovanja, pri daljši trajnosti vsaki mesec vposlati na likvidaturo 5. armadnega etapnega poveljstva.

7. V razvidnosti imeti za vojne uprave že ugotovljenega in v vojaške svrhe nepripravnega usnja.

8. Vsak teden naznanjati 5. armadnemu etapnemu poveljstvu o prevzetem in odklonjenem usnju. Vse pridobljene (najdene) zaloge usnja so samo etapnemu višjemu poveljstvu na razpolago. Nakupovalne komisije morajo zaloge vsak teden izkazovati armadnemu etapnemu poveljstvu. Vsaka samostojna nabava usnja po vojaških krdelih, zavodih itd. v etapnem območju se je prepovedala.

Razglas o zaplembi usnja, ki se je poslal občinam, se glasi:

Višje etapno poveljstvo odreja sledeče:

1. Vse v strojarnah in pri kupčevalcih v ozemlju c. kr. okrajnega glavarstva nahajajoče se in še obdelujoče vrste usnja se zahtevajo v prid c. in kr. vojaške uprave ter se zaplenijo.

2. Vse strojarne in vsi kupčevalci morajo v torek po izdaji tega razglasa, potem vsak sledeči torek pristojnemu občinskemu uradu pismeno naznaniti: a) vse strojarne in vsi kupčevalci (trgovci) z usnjem zalogo v vporabo izgotovljenega usnja; b) vse strojarne zalogo v izdelovanju nahajajočega se usnja; c) vse s c. in kr. vojaško upravo v pogodbeni razmeri nahajajoče se strojarne in kupčevalci imajo dotično pogodbo navesti v priglasitvi (za priglasitev dobijo se uradni obrazci pri političnih oblastvih in občinskih uradih).

3. Pravica razpolagati z vsemi prijavljenimi zalogami pristoja izključno le 5. armadnemu etapnemu poveljstvu.

4. Prepovedana je vsaka napačna prijava, vsaka prosta odprodaja, vsaki prenos v kak drug kraj in vsako prikritje zalog usnja. Prestopke te prepovedi kaznuje c. kr. okrajno glavarstvo z denarnimi globami do 5000 K, ali z zaporom do 6 mesecev. Opustitev prijave ima razven tega zaplembo prikrite zaloge v posledico. Ovaditelju prikritbe zaloge se zagotavlja 5% cenilne vrednosti te zaloge.

5. Prijavljene zaloge usnja prevzame nakupujoča komisija 5. armadnega etapnega poveljstva.

6. Prevzemna komisija ima dolžnost: a) odbirati v takšne vrste usnja, ki so pripravne v vojaške svrhe in v take, ki niso pripravne v vojaške svrhe; b) določiti ceno v vojaške svrhe pripravnimi spoznanih vrst usnja; c) izdati prevzemno potrdilo po kakovosti, teži in ceni; d) odposlati prevzete vrste usnja, e) v razvidnosti imeti od vojaške uprave ugotovljeno in v vojaške svrhe nepripravno usnje.

7. V vojaške svrhe nepripravne zaloge usnja morajo lastniki imeti v razvidnosti v skladovni knjigi. Pri odprodaji je v skladovno knjigo tudi vpisati ime in bivališče kupca.

Politične vesti.

O princu Hohenloheju, bivšem tržaškem namestniku in novem ministru za notranje stvari, piše socijalnodemokratično glavno glasilo: Med novimi možmi zanima pred vsem princ Hohenlohe, s katerega bistvom je — ako sodimo po njegovem dosedanjem delovanju — brez dvoma spojena jako demokratična zavest. Princ Hohenlohe je bil dosedaj predsednik najvišjega računskega dvora in je bil poprej namestnik v Trstu. Poprej pa je služil od najnižje stopnje gori. Višek njegovega delovanja je bil sicer kratek, vendar se je močno vtisnil v zavest. Ko je volilna reforma v letu 1906. prišla v najtežjo krizo — ko so poljski plemenitaši strmoglavili ministra volilne reforme Gautscha in Bylandta — je bil princ Hohenlohe imenovan za ministrskega predsednika: ker je njegov značaj jamčil, da se bo trdno držal reforme. Ni mogel dosti storiti za reformo — dasi je od njega izhajala druga razdelitev volilnih okrajev in dasi je bil njegov govor v gosposki zbornici, s katerim je hotel poostriti vest zakrknjenih gospodov, v resnici vreden čin.

Premoženje dr. Kramara zaseženo. Praški uradni list objavlja, da je deželno kot kazensko sodišče v Pragi zaseglo v prid države premoženje državnega poslanca in tovarnarja dr. Kramara. Dr. Kramar se nahaja v kazenski preiskavi zaradi hudodelstva veleizdaje in zaradi hudodelstva zoper varnost državne vojne sile. Istotako je zaseženo v prid države premoženje državnega poslanca in odvetnika dr. Alojzija Razin zaradi hudodelstva veleizdaje ter tudi premoženje Vincenca Cervinke, tajnika lista „Narodni listy“ v Pragi zaradi hudodelstva vohunstva.

Veleizdajniška sodna obravnava v Zagrebu. Dne 13. t. m. se prične pred zagrebškim sodnim stolom sodna obravnava zaradi zločina veleizdaje proti dr. Srgjanu Budisavljeviču, odvetniku v Zagrebu, dr. Lazarju Popoviču, zdravniku v Karlovcih v Sremu; dr. Milanu Metikoša, odvetniku v Glini; Milanu Feodorovič, privatnemu uradniku v Karlovcih v Sremu in Juriju Gavrilovič, profesorju v Zemunu.

Razpust več praških društev. Vlada je razpustila zvezo društev „Svobodna misel“ ter vseh petinštirideset društev, ki so včlanjena v omenjeno zvezo, nadalje je razpustila zvezo jugoslovanskih dijaških društev v Pragi, „Hrvatsko društvo Hrvat“, društvo „Prijatelji ruskega jezika“, „Ruski kružek“, „Knjižnica in čitalnica L. N. Tolstoja“ ter društvo „Vzajemno podporno društvo v Pragi“.

Laška razpuščena društva podpisujejo vojno posojilo. Uprava uradno razpuščenih tržaških iredentovskih društev je podpisala za tretje vojno posojilo znesek 100.000 kron. Denar, ki je bil nabran večinoma v Italiji za rovarenje proti Avstriji in za zatiranje državi zvestih Slovencev na Primorskem, se podpisuje sedaj v vojski proti Italiji v prid avstrijske armade! Lahko si predstavljamo kisle obraze iredentovskih in izdajalskih Lahonov!

Še vedno nestrpni. V Zadru so hrvatske srednje šole priredile koncert. Povabili so tudi občinski zastop, ali — nihče se ni odzval. Govori se, da so se že bili namenili priti, ko pa so doznali, da se bo pevala tudi „Ljepa naša domovina“, jim je zopet udarila stara žila nestrpnosti proti ogromni večini prebivalstva, češ, da se je ta pesem vedno pevala v Zadru kot afirmacija hrvatstva proti italijanstvu. Izmislili so si demonstracijo, da so mogli sami demonstrirati. Postavljajo se v pozo preganjane nedolžnosti ravno oni, ki so vedno preganjali in zatirali. Zadrski „Narodni List“ skuša tem ljudem predočiti — recimo — nelepoto njihovega vedenja, ko piše: „Treba je obžalovati, da se občinsko zastopstvo tudi v teh časih ne zna povzdigniti na neko višje stališče in da še ni prečitalo teksta naše narodne himne, v kateri se poveličuje ljubezen naroda do domovine, ne da bi bilo kaj naperjenega proti komursibodi.“ — Zastonj! Izvestni signori so gluhi na vsa ušesa za take poute pristojnosti in — pameti, ki bi bila v taki deželi, kakor je Dalmacija, kjer ne tvorijo niti dveh odstotkov prebivalstva, ravno njim zelo potrebna v njihovem lastnem interesu. Še vedno demonstrirajo, s čemur dokazujejo le to, da so nepristopni poukom izkustva in velikih dogodkov. Ničesar se niso naučili in ničesar pozabili, vsled česar niti svojega položaja ne znajo prav presojati! Veliki dogodki jim trkajo na vrata in jim napovedujejo nove čase in nove razmere, a oni, udarjeni od slepote, ostajajo nestrpni!

Raznoterosti.

Praški kardinal Skrbensky nadškof v Olomucu? Kakor smo že poročali, ima olomuški stolni kapitel pravico, da si izvoli iz svoje sredine naslednika dne 25. novembra t. l. umrlega olomuškega kardinala-knezonadškofa dr. Bauerja. Volitev novega olomuškega knezonadškofa se bo vršila dne 21. decembra t. l. Iz gotovih krogov se sedaj poroča, da bo izvoljen praški kardinal-knezonadškof baron dr. Leon Skrbensky za olomuškega knezonadškofa. Ta vest se je razširjala že takrat, ko je še ležal dr. Bauer na mrtvaškem odru. Nemogoča bi ne bila rešitev tega vprašanja na ta način, kajti kardinal Skrbensky je na Moravskem zelo priljubljen in njegova izvolitev za olomuškega knezonadškofa bi bila pri danih razmerah mnogim krogom zelo po volji.

Osebna vest. Dne 7. decembra 1915 se je mudil v Mariboru kot gost našega prevzvišenega Nadpastirja mil. g. knezoškof krški, dr. Adam Hefter.

Goriški nadškof — župnik. Goriški nadškof ekscelenca dr. Sedej upravlja sedaj svojo rojstno župnijo Ravne pri Cerknem. Opravlja vse župnijske posle in obiskuje bolnike. — Monsig. Casteliz, nadškofov tajnik in župnik s Placute sta v Vipavi.

Duhovniška vest. C. kr. vojni nadkurat č. g. Jakob Tajek je imenovan za vojnega superiora v Inomostu.

Odlikovani usmiljeni bratje v Gradcu. S častnim znakom 2. razreda z vojnim okraskom sta odlikovana za zasluge pri Rudečem križu dr. Ansgar Hönigmann, provincijal in p. Bernardin Fröis. S srebrno častno kolajno z vojnim okraskom so odlikovani: o. Pavel Berger, podprior; o. Ciril Vrana, redovni duhovnik in lekarnar o. Rupert Sulman. Z bronasto častno kolajno z vojnim okraskom so odlikovani sledeči bratje: Anton Döller, Teofil Brandtner, Avguštin Fröis, Franc Sales Hahn, Viktor Hromy, Kalist Rahle, Bruno Lichtenegger, Maks Gobec, Mihael Harting, Bogomir Osojnik, Fr. Xaver Zaman, Heronim Križan, Jožef Majcen, Leo Galler, Pius Geyer, Napoleon Leitner, Sebast. Pruč. — Od začetka vojske do dosedaj se je zdravilo v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu 1824 vojakov raznih narodnosti in veroizpovedanj.

Po smrti odlikovan. Ferdinand Kovačič, učitelj v Selnici ob Dravi, ki je padel junaške smrti na bojišču za cesarja in domovino, je odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne kolajne. Slava padlemu junaškemu slovenskemu učitelju!

Odlikovani slovenski junaki. S srebrno hrabrostno kolajno I. razreda je bil odlikovan narednik Alojzij Mesar ter četovodja Janez Ložak, oba od 7. pešpolka. Z bronasto hrabrostno kolajno so pa bili odlikovani sledeči: Karol Lorenšak, Franc Branik, Karol Slogovec, Franc Ribič, Jožef Vidmajer, vsi od 3. pionirskega bataljona; nadalje dragonci Alojz Kadunc in Janez Kurnik, oba od 5. dragonskega polka. Od 7. poljskega lovskega bataljona: četovodja Franc Karba, podlovec Alojzij Toplak, lovci B. Zagorc, Franc Žolgar, Franc Oblak, Mihael Tičar, J. Hribar in Pavel Vranker. Od 3. poljskega havbičnega polka sledeči: desetnika Franc Gradišnik in Edvard Lukman, predtopničarji Janez Gabrič, Ljudov. Vrečar, Vinko Boben, Janez Kokol; topničarji Miha Kopriva, Anton Perc, Avgust Kenda, Franc Travin in Janez Pravdič. Od 3. rezervnega pionirskega bataljona: desetniki Anton Svetec, Martin Zafošnik, J. Planinšek, poddesetnik Avgust Hojs, pionirji Mihael Omerzu, Karol Brenko, Jožef Bevčer, Franc Fidler, Janez Uran, Henrik Vidmar, Janez Ročnik, Jur Milošič in Anton Dodič.

Kako so poitalijančevali naša krajevna imena! To je predmet, ki bi mogel tvoriti stalno vsakdanjo rubriko v naših listih. Razgovore o tem je oživila tudi sedanja vojna z Italijo, ki jej je pozorišče naše slovensko ozemlje v Primorju. Tozadevna prizadevanja morejo zabeležiti lep in morda za bodočnost važen uspeh. Začelo se je s tem predmetom baviti tudi neslovensko časopisje, ne izvzemši i nemškega, kar je še posebno važno. Celo vesti o Doberdobu so mogli — kar se pač redko dogaja — odobravaje ponatisniti. Praški list „Union“ prinaša notice, kako so Italijani napravili iz Sredpulja Re di Puglia, ter pripominja, da smo podali interesanten zgled. Je to stvar, ki je sama na sebi dozdevno malenkostna, ali značilna kot detajl vsega sistema, ki je pačil narodni karakter naših pokrajin, in zavajal tudi zunanji svet k popolnoma krivim pojmom o nas in naši zemlji — potem ne smemo podcenjevati dejstva, da so se začele tudi vnanjemu svetu odpirati oči in da je jel prihajati do pravilneje sodbe. Saj to je bila ravno naša nesreča, vir tolikemu zlu in ozlovoljenju, ki smo je pretrpeli, in je občutili tem huje, ker so bile vest in roke našega naroda čiste, da nas vnanji svet ni poznal in je poslušal le hinavske tožbe in zvračanja naših nasprotnikov.

Iz Gorice v Trst. Iz bolnišnice usmiljenih bratov v Gorici so prepeljali bolnike v Trst. Bolnikov je bilo 181, med njimi nekaj težko bolnih. V bolnišnico sta treščili prvi dve granati dne 24. junija. Jedna je padla v kapelo in jo razdejala, trije mrliči so bili pokopani pod razvalinami. Druga je treščila v cerkev, k sreči pa se je bila zakasnila služba božja za pol ure, drugače bi bilo več človeških žrtev. Od dne 18. novembra dalje je trpela bolnišnica obilo kljub dvema zastavama Rudečega križa. Že poprej so Italijani streljali na pokopališče in v soboto pred praznikom Vseh svetnikov tam ubili pet žensk. Od dne 18. novembra je bila bolnišnica zadeta od granat enajstkrat. Ljudje so prenašali iz enih prostorov v druge, slednjič pa ni kazalo drugo, nego prepeljati bolnike v Trst. Ostali pa so v Gorici še trije usmiljeni bratje in zdravnika dr. Brecelj in dr. Weinlechner.

Goriška trgovska in obrtna zbornica se je preselila na Dunaj in ima provizorično svoje urade v prostorih dolnjeavstrijske trgovske in obrtne zbornice, I. okraj, Stubernig 518.—10; s tajnikom je mogoče govoriti vsak dan od 11. do 12. dop.

Zvišanje poštarine. Z Dunaja se poroča, da namerava trgovsko ministrstvo zvišati porto za pisemske ,denarne in paketne poštne pošiljatve. Zvišanje poštnih pristojbin naj bi znašalo povprečno 35 odstotkov. One pošiljatve, za katere so določeni mednarodni tarifi, seveda ne bodo prizadete.

* **Cenzuriranje poštnih pošiljatev.** Ker se še vedno dogaja nebroj slučajev, da ljudstvu niso znana določila, tičoča se cenzure poštnih pošiljatev ter trpi vsled tega škodo odpošiljatelj in naslovljenec, podajamo še enkrat najvažnejša tozadevna pojasnila in sicer: 1. Navadna in priporočena pisma se morajo oddati na pošto nezaprta. 2. Denarna pisma, ali vrednostna pisma se morajo istotako odprta izročiti poštnemu uradu in se smejo šele v navzočnosti poštnega uradnika zalepiti, oziroma zapečatiti. V denarnih in vrednostnih pismih ne sme biti prav nobenega pismenega obvestila. Na denarna in vrednostna pisma sme samo poštni uradnik prilepiti poštne znamke, ne pa odpošiljatelj. 3. Na odrezkih poštnih nakaznic ne sme biti razven imena in bivališča odpošiljateljevega prav nobenega drugega pismenega obvestila. 4. Poštnim zavojem ne sme biti pridjanega nobenega pismenega obvestila. 5. Prepovedano je se posluževati dogovorjenih pisemskih črk, hebrejske pisave, tesnopisemskih ali stenografijskih črk in izvenevropskih jezikov.

Posebne kazni za ponarejanje živil. Justično ministrstvo je odredilo, da morajo vsa nevojaška kazenska sodišča naznaniti bližnjemu vojaškemu ali etapnemu poveljstvu imena vseh tistih oseb, ki so bile od kazenskih sodišč kaznovane zaradi ponarejanja živil. Vojaška poveljstva odtegnejo vsem takim osebam, ki so bile kaznovane zaradi ponarejanja živil, vojne ujetnike, če so jih imeli, nadalje še več drugih ugodnosti. Prepovedano je takim osebam, prodajati vojaški upravi živila in druge reči, nadalje se pokličejo vse take osebe, ki so zaposlene pri gospodarstvu oseb, kaznovanih zaradi ponarejanja živil in ki so uživale razne vojaške ugodnosti, kot če so začasno oproščene od vojaške službe, ali če so na dopustu, takoj pod orožje.

V obrambo poštenih trgovcev. Tudi za naše slovenske trgovce so zanimiva izvajanja v glasilu hrvatskega društva „Merkur“, v „Hrvatskem trgovačkem listu“, v obrambo poštenih trgovcev. Ti nimajo nič skupnega z izvestnimi špekulanti in izkoriščevalci. Nikdo, ki mu je na časti trgovca in trgovskega stanu, da ne bo hotel opravičevati kake nameravane sleparije. Nasprotno: ni je kazni, ki bi bila dovolj ostra in težka za takega krivca. Toda vprašanje je, kaj se zgodi v tistih slučajih, ko se je nekrivda dotičnega trgovca že dokazala? Že dosedaj se je pripetil slučaj, da je bil ugleden zagrebški trgovec obsojen. Šele potem, po njegovem rekurzu in po zaslišanju prič, se je pokazalo, da je tožiteljica vložila že več neresničnih ovadb proti zagrebškim trgovcem. Tu so vmes različne mahinacije, umazani konkurenčni manevri in denuncijacije. S čem se more potem sploh poravnati škodo na užaljeni časti, dobrem glasu trgovca? Kajti, če kje, ima „dobri glas“ v trgovstvu največji upliv. Potrebno bi bilo, da se postavijo javno na sramotni oder imena tistih, ki jim je krivda dokazana. Ne pa narobe, da se sramote po listih imena trgovcev, katerih nekrivda se je pozneje izkazala. — Naj se ustvari pravičen, primeren forum za presojanje postopanja pred razsodbo. Ako se izkaže krivda, potem naj pride zaslužena kazen v najširši javnosti do najostrejšega izraza.

Kako se delajo visoke cene — za svinjsko mast in špeh. V mestu Csaba na Ogrskem je pokupil nek veleposestnik v lanskem letu 2000 svinj za svoto 200.000 K. Letos je pa poprodal vseh 2000 teh svinj in skupil za nje nič manj kakor 1,600.000 K. Računa se, da je imel k večjemu 800.000 K stroškov, je torej imel še vse eno 600.000 K dobička, t. j. tristo odstotkov. Tako si polnijo žepe veliki trgovci in špekulanti.

Najvišje cene — za božična drevesa na Dunaju. Dunajski magistrat je določil najvišje cene za božična drevesa, ker se je bilo bati, da bi utegnili zopet razni brezvestni špekulanti pokupiti za nizko ceno mnogo božičnih drevesc, katera bi potem prodajali za neprimerno visoke cene.

* **Najvišje cene za vino.** Na Nižje-Avstrijskem so nameravali upeljati najvišje cene za vino. „Allg. Weinzeitung“ poroča, da je odposlanstvo nižjeavstrijskih vinogradnikov obrazložilo notranjemu ministru, da je nemogoče za vino določiti najvišje cene in da bi s tem kupčija z vinom preveč trpela. Minister je stvar pojasnil in izjavil, da je vlada nameravala nastaviti najvišje cene za vino samo radi tega, da preči škodljivo delovanje agentov, kateri so domačo vinsko trgovino oškodovali in preveč vina izvažali v tujino. Odposlanstvo je iz ministrovih izvajanj dobilo utis, da vlada še sedaj ne namerava nastaviti najvišjih cen za vino.

Najvišje cene za gorljivi (denaturirani) špirit. Ministrstvo je odredilo najvišje cene za veletrgovino s špiritom, ki se rabi za kurjavo in slične namene. Temeljna cena za Štajersko znaša 109 K za 10.000 litrovih odstotkov. Okrajna glavarstva pa imajo pravico, da določijo natanko najvišjo ceno, v kateri so zapopadeni tudi vozni stroški itd. Politična oblast ima tudi pravico, da določi najvišje cene za prodajo denaturiranega špirita v drobni prodaji. Te cene pa nikakor ne smejo cene pri veletrgovini prekoračiti več kot za 10%. Cene se morajo javno naznaniti.

Najvišje cene pri nakupovanju sena in slame po vojaški upravi. C. kr. okrajna glavarstva razglašajo: Na podlagi ces. ukaza z dne 7. avg. 1915 zahteva c. kr. namestništvo v svrho pokritja potrebščine dežele Štajerske, vštevši potrebščine vojaške uprave, sporazumno s c. in kr. vojaškim poveljstvom v Gradcu vse zaloge sena, otave in slame v deželi, v kolikor jih pridelovalci ne potrebujejo za lastno potrebščino, tako pri pridelovalcih, kakor tudi pri kupčevalcih, ter odreja, da je zapleniti vse zaloge sena, otave in slame, ter da se smejo po vozovih ali po železnici odpošiljati v kraje, ležeče izven Štajerske, ali v obmejne železniške postaje dežele samo s prevoznim potrdilom c. kr. namestništva ali intendance c. in kr. vojaškega poveljstva v Gradcu. Za zdaj se promet z navedenimi predmeti v deželi sami še ne omejuje. Lastna potrebščina poljedelcev sena ali otave je preračunjena na 15 kg na dan za žival, ki tehta 500 kg žive teže, torej okroglo na 27 meterskih stotov do nove košnje. Namestništvo si izrečno pridržuje v svrho preskrbe bednih krajev zahtevati zaloge sena in slame posameznih okrajev. Ako bo seno, otavo in slamo potrebovala intendanca c. in kr. vojaškega poveljstva v svrho preskrbovanja krdel in zavodov, ki garnizujejo na Štajerskem, tedaj bo intendanca vojaškega poveljstva v pokritje svoje potrebščine potrebne množine prevzela za cene, glede katerih se je z oddajalci, vpoštevajoč cene, ki jih je namestništvo spoznalo kot primerne, zlepa dogovoriti. Če se ne doseže tak sporazum, tedaj ima pa prevzemne cene določiti sodišče v nespornem postopanju, vendar se s tem ne sme zadržavati odpošiljatev. — Ob enem se naznanja, da so v nakupovanje sena, otave in slame na Štajerskem za vojaško upravo upravičeni samo primerne poverilnice imajoči nakupovalci vojaških oskrbovalnih skladišč v Gradcu in v Mariboru. Ako bi se pridelovalci ali kupčevalci branili, odpošiljati, oziroma prodati seno, otavo ali slamo tem nakupovalcem za primerne cene, tedaj se bo na zahtevanje intendance vojaškega poveljstva temeljem zaplembe odredila prisilna prodaja, oziroma bo intendanca vojaškega poveljstva zahtevala blago na podlagi § 23 zakona o vojnih dajatvah.

Kupčevanje s svinjami. C. kr. namestništvo v Gradcu je z odlokom z dne 22. novembra 1915 izjavilo, da velja ministrski ukaz z dne 8. maja 1915, obsegajoč samo splošne predpise o uredbi kupčevanja z živino ter da veljajo tudi tozadevna določila namestniškega odloka in vse druge v zadevi kupčije z živino izdane naredbe ne le glede kupčevanja z govedo, temveč tudi pri kupčevanju s svinjami v celem obsegu. Nadalje je odredilo, da se mora tudi pri odprodaji na živinskih potnih listih besedno navesti prodajno ceno.

Oves po nižji ceni. Kakor izvemo iz verodostojnega vira, je podružnica vojno-žitno-prometnega zavoda v Gradcu naročila komisijonarjem, da naj plačujejo za oves odslej 10% manj kot je bila prvotna cena. Kmet torej dobi za oves odslej mesto 26 K samo 23 K 40 v. —

Uvoz krompirja na Štajersko. Kakor naznanja štajerska namestnija, je zasiguranih za uvoz v Gradec in večje industrijske kraje 600 vagonov krompirja. Namestnija pravi, da ne gre domačim kmetom zameriti, ako ne oddajajo večjih množin krompirja; ker je žito zaplenjeno, rabijo kmetje krompir za živino v večji meri ko poprej.

Klasifikacija konj. Mariborsko okrajno glavarstvo razglaša: C. kr. ministrstvo za deželno bran je odredilo za leto 1916 klasifikacijo in izdajo evidenčnih listov (razvidnostnic) za časa mobilizacijske razmere. Izvršujoč to odredbo so dobili občinski predstojniki primerno število razglasov z naročilom, da se naj poslužijo enega izvoda razglasa v ponovno razglasitev, vse druge razglase pa pribijejo v krajih in na mestih, določenih za mobilizacijske razglase. Klasifikacija prične dne 15. februarja 1916. Število konj, kakor tudi vozil (vozov) in drugih v naslednjem natančneje označenih prevoznih sredstev je prijaviti pri občini d n e 3. d o v š t e v š i d n e 10. d e c e m b r a 1915. Ker se je pri zadnji klasifikaciji konj

opazilo, da se je bržkone jako mnogo konj na nezakonit način odtegnilo priglasitvi, popisovanju (štetju), se občinskim predstojništvom nalaga posebna dolžnost, skrbeti, da se bo naznanilo vse konje, osobito tudi one konjskih kupčevalcev — izvzemši od priglasitve oproščene — ter da se bodo posebno v dobi **med prijavo in klasifikacijo** nastajajoče **premembe** števila konj, vozov in drugih prevoznih sredstev vsikdar takoj naznanilo okrajnemu glavarstvu. Pripominja se, da oprostilni vzrok starosti v § 6 : 2. odstavek navedenega zakona ne nastane **morda že tedaj, ako dotični konj za časa klasifikacije ali celo prijave še ni dopolnil 4. leto svoje starosti, temveč** še le tedaj, ako doseže 4. leto svoje starosti v **letu klasifikacije, torej do konca leta 1916.** Ker se mora naznanilna dolžnost končati z dnem 10. decembra 1915, se občinskim predstojništvom naroča, da po končani naznanitvi takoj izdelajo klasifikacijske izkaze o vozilih v **treh izvodih** ter da najkasneje do dne 31. decembra 1915 semkaj predložijo 2 izvoda. Klasifikacijski kraji naznanili se bodo svoje- in pravočasno.

Vozi na levi strani ceste! C. kr. namestništvo je z odlokom z dne 20. novembra 1915 razglasilo sledeče: Opazilo se je, da mnogo oblastev ni prav razumelo tuuradna odloka, s katerim se je bilo odredilo voziti po levi strani ceste, oziroma s slednjim opomnilo, da je pod izrazom leva stran ceste razumeti le levo stran cestnega tira, ne pa izven cestnega tira ob robu ceste kot pešpot ali kolesarski pot. Za egadelj se zopet opozarja, da se tam, kjer je cestni tir tako ozek, da sploh ni mogoče voziti po levi strani cestnega tira, kjer je torej celi cestni tir zastavmoobsebi umevno ne more govoriti o prestopku tuuradnega odloka.

Živinske kužne bolezni na Spod. Štajerskem. V dobi od 29. novembra do 4. decembra so razsajale na Spod. Štajerskem sledeče kužne bolezni: Bolezen na gobcu in parkljih v občinah celjska okolica, Gotovlje, Polzela, Sv. Pavel v Sav. dolini, Sv. Peter v Sav. dolini, Velika Pirešica, Žalec, Brežice in Zakot. Vranični prisad: Novaštifta. Garjavost konj: Sv. Marjeta, Orehovavas, Partinje, Pobrežje, Rogatec, Maribor. Pasja steklina v Hošnici. Svinjska kuga: Lajteršperg, Hardek, Mihalovec, Brežice, Zakot, Bizeljsko, Svinjska rudeča bolezen: Polzela in Ljubno.

Velike povodnji v Rumuniji in Besarabiji. Reka Donava je v spodnjem toku tako močno narasla, da je poplavila približno 40 štirijaških kilometrov ozemlja v Rumuniji in Besarabiji. Ruske čete, ki so bile zbrane na južni strani mesta Reni ob Donavi, so se morale umakniti na bližnje višine. Povodenj narašča vedno bolj.

Dvojna nesreča. Neka Kovacs v Budimpešti je popravljala sliko na steni. Stoječa na stolu je izgubila ravnotežje in padla na svojega otroka, ki se je igral na tleh ter mu je s težo svojega telesa zlomila vrat. Dete je bilo na mestu mrtvo, mati pa je zbolela na živcih.

Dopisi.

Maribor. Pred tukajšnjim kazenskim sodiščem se je dne 6. t. m. zagovarjala zaradi tatvine Marija Hertiš, doma od Sv. Lovrenca na Dravskem polju, ker je ukradla nekemu posestniku 300 K. Sodišče ji je prisodilo dva mesca težke ječe.

Maribor. Dne 26. t. m. je umrl 21letni mehanik Karol Geringer, nečak tukajšnjega dimnikarskega mojstra Jakoba Juričko.

Maribor. Dne 6. t. m. je padel pred tukajšnjo postajo južnega kolodvora četovodja Karol Hereta iz železniškega voza na tir. Kolo železniškega voza mu je odtrgalo nogo. Nezavestnega so spravili v vojaško bolnišnico.

Maribor. Tukaj je dne 8. decembra umrl 19-letni edini sin poslanika in sekcijskega načelnika v ministrstvu zunanjih zadev barona pl. Machio, Karl pl. Machio. Umrli je služil kot enoletni prostovoljec pri artileriji. Truplo so prepeljali na Dunaj.

Leitersberg-Krčevina pri Mariboru. Po velikodušnih podporah nam je bilo mogoče priskrbeti že nekaj let v zimskih mesecih revnim otrokom naše šole gorko juho in kruh. Pomožni odbor je sklenil tudi letos nadaljevati človekoljubno delo, ki je sedaj potrebnejše, kakor le kedaj. A nemogoče je brez dobrohotne vsestranske pomoči. Z ozirom na mnogovrstna pobiranja v prid vojne oskrbe, si pa odbor ne upa, obračati se v posebnih prošnjah do naših dobrotnikov, ampak si dovoli le tem potom nujno prositi, naj plemenita srca ne zabijo naših lačnih, prezebajočih otročičev, ki sredi zimskega mrazu nimajo niti najpotrebnejšega, mnogokrat niti koščeka kruha. Blagohotne darove sprejema baronica Twickl, Burgmeierhof v Krčevini pri Mariboru, in krajni šolski svet Leitersberg-Krčevine.

Jarenina. To vam je bilo čvičkanje in žvrgolenje, kakor kadar priletijo lastovke nazaj, veseleč se, da je premagan njih sovražnik — zima. No, kaj pa je bilo? Kaj je bilo: Naši fantje so se odpeljali kot prostovoljni strelci k c. kr. polku prostovoljnih strelcev v . Bilo jih je 14 junaških mladeničev; g. naučitelj jih je odbral od čete „mladostnih vojaških predvaj". Voz so imeli lepo okrašen s štajerskim svežim zelenjem; podoben je bil upanosnemu pomladanskemu gnjezdu. Pa so klicali, da gredo Italijanom polento solit. Lepo so se poslovili od doma: v nedeljo zjutraj so imeli — z gorečimi svečami v roki krog oltarja stoječ — skupno sv. obhajilo; č. g. dekan pa jim je položil lepih vodilnih naukov v potno torbico ter jih posebno še opozoril na pomen in svetost cesarske prisege v teh resnih in hudih časih. Ko pa so prišli v , stavim, da bi se bil vsak jokal, če bi ga bili odslovili nazaj domov. Ostanejo vsi skupaj pri enem oddelku in se je dalo zagotovilo, da se bo lepo ž njimi ravnalo.

Hoče. Na železniški progi med postajama Hoče—Orehovavas se je peljalo po železniškem tiru na ročnem vozu devet železniških delavcev. V hipu pridrvi tovorni vlak in usmrti železniškega delavca Jakoba Gselman. Ostalim železniškim delavcem se ni pripetilo nič hudega. Ponesrečeni zapušča vdovo in dva nepreskrbljena otroka.

Ptuj. V tukajšnji vojaški bolnišnici je zbolel na osepnicah eden vojak.

Studenice. Tukaj je umrl dne 26. novembra dolgoletni cerkveni ključar, bivši veleposestnik, župan in odbornik okrajnega zastopa slovenjebistriškega, g. Jožef Koropec. Naj v miru počiva! — Na njegovi sedmini se je nabralo za avstrijski Rud. križ 10 K.

Vojnik. Valentin Kolar, 66 letni težak doma iz Ljubečnega, si je v hlevu posestnice Elizabete Kos v vojniški okolici prizadjal z nožem več težkih ran. Spravili so ga v celjsko bolnišnico. V zadnjem času so spoznali na njem znake umobola.

Celje. Po kratki bolezni je umrl dne 4. t. m. tukajšnji poduradnik Friderik Kosmač v 52. letu svoje starosti.

Celje. Vsled ran, zadobljenih na bojiščih, so bile pokopane v zadnjih dneh na tukajšnjem mestnem pokopališču sledeče vojaške osebe: pešci Lala R., Istvan Laszlo, Karol Švajer, Andrej Bodor, četovodja Ladislav Zrzavecky in desetnik Mihael Medic.

Celje. Mestni magistrat izdaja vsak dan predpoldne med 9. in 12. uro nakaznice za petrolej za znižano ceno liter po 54 vin. in sicer le za revne še sloje prebivalstva celjskega mesta.

Celje. Za poročnike v rezervi so imenovani pri 87. pešpolku praporščaki v rezervi: Ivan Hočevar, Hubert Maschek, Milko Skrbinšek, Karel Sefmann, Tomaž Turek, Viktor Notar, Vaclav Kurka in Jožef Narovec. — Za poročnika v rezervi je imenovan praporščak v rezervi 97. pešpolka Franc Radej.

Brežice ob Savi. Dne 7. decembra je tukaj umrl trgovec Ivan Pinterič.

Zadnja poročila došla v petek dne 10. decembra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo

Uradno se razglaša:

Dunaj, 9. decembra.

Rusko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Italijani nadaljujejo svoja brezuspešna napadalna podvzetja na posamezne dele naše bojne črte na Goriškem. Odbiti so bili napadi pri Oslaviji, na goro Sv. Mihaela in pri Sv. Martinu. Pri Doljah (severno-zahodno od Tolmina) so si zboljšale naše čete svojo postojanko z zavzetjem enega kosa italijanske bojne črte.

Na južnem Tirolskem obstreljuje italijanska artilerija posamezne postojanke v naših utrjenih prostorih pri Lardaru in Rivi.

Srbsko bojišče.

Na višinah južno-izhodno od mesta Plevlje so bili razpršeni črnogorski četaši. Na obmejnem ozemlju severno od mesta Berane smo prisilili levo črnogorsko krilo, da se je moralo umakniti. Tudi je potek bojev proti desnemu sovražnemu krilu uspešen. Na višinah zahodno od Peča (Ipek) smo zapodili v beg zadnje srbske straže. Včeraj, dne 8. dec. je bilo ujetih okrog 1000 mož ter 2 častnika.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Srbsko bojišče.

(Nemško uradno poroilo.)

Boji južno od mest Plevlje in Silnica in pri Peču (Ipek) se uspešno nadaljujejo.

Bolgarske čete so zasedle Djakovo, Debar, Strugo in Ohrido.

Boji ob reki Vardar se uspešno nadaljujejo.

Zopetni uspeh na morju.

Dunaj, 9. decembra.

Naš podmorski čoln je dne 7. decembra predpoldne v zalivu reke Drin (ob albanski obali) prijel albansko motorno jadrnico, na kateri se je nahajalo 30 srbskih vojaških beguncev s puškami, 4 topovi in strelivo. Podmorski čoln je spravil motorno jadrnico v Kotor.

Mornariško poveljstvo.

* * *

Redek slučaj svetovne vojske je, da bi podmorski čoln ustavil, prijel in zaplenil sovražno ladjo. Pravi mojstrski čin je, da so naši brez prelivanja krvi ujeli poveljnika in moštvo sovražne ladje.

Nemški državni zbor. —

Nemški kancelar govori.

Dne 9. decembra se je otvoril nemški državni zbor, tretjič v vojnem času. Državni kancelar Bethmann-Hollweg je govoril prvi ter omenjal pristop Bolgarije k centralnim državam, prosto zvezo s Turčijo in Izhodom ter težave, v katerih tiči Grčija. Izjavil je: Grška vlada je kljub težkemu položaju, v katerem se nahaja, odločena, da še nadalje varuje svojo nevtraliteto. Zadeva še ni završena.

O bojiščih se je izrazil: O Balkanu ne govorim. Na izhodu zavzemamo dobro utrjene postojanke, vedno pripravljeni, da gremo zopet naprej. Na zahodu se je poizkus, prebiti našo fronto, kakor vedno, ponesrečil. Ob Soči so avstrijsko-ogrske postojanke nasproti Italiji trdne in nedotaknjene. Za fronto je Nemčija dovolj preskrbljena z živili.

Nazadnje imenuje kancelar vse vesti, da bi se Nemčija trudila za mir, laž in obrekovanje.

Socialdemokrat o miru.

Socialdemokrat Scheidemann vpraša državnega kancelarja, ali so sovražniki voljni, skleniti mir. Govornik citira angleške in francoske izjave, iz katerih zveni koprnenje po miru. V sovražnih deželah vzdržujejo vojno razpoloženje z govorico, da baje stoji Nemčija pred zrušitvijo, da nima več moštva, ne vojnega materijala, ne živil, da bomo kmalu na kolenih. Vse skupaj je neresnično. Zločin je, ako sovražni državniki slikajo svojemu ljudstvu, kakor da bi se vojni položaj mogel še izpremeniti nam na škodo.

Sedaj stojijo razmere tako, da smo mi isti, ki lahko govorijo o miru in vsled tega morajo govoriti o njem. V imenu avstrijske bratske stranke sem pooblaščen izjaviti, da je ta znami edina, kakor v pripravljenosti za obrambo domovine, tako tudi v želji po miru. Kdor bi oviral posredovalce za mir, storil bi zločin na človeštvu. Neposredno ni nobene nevarnosti več za naše meje. Zaradi tega je naša dolžnost, da vprašamo državnega kancelarja, pod katerimi pogoji bi bil pripravljen za mirovna pogajanja.

Mi lahko odkrito povemo, da hočemo mir, ker je nemski narod dovolj močan in pripravljen, še tudi nadalje braniti dom in ognjišče, ako nasprotniki nočejo miru. Celi svet pričakuje s tiho napetostjo odgovor državnega kancelarja. Upam, da bo našel odrešilno besedo in se izrekel, da je pripravljen za mir. Potem bo današnja seja svetovnega pomena. Želimo, da stori Nemčija prvi odločilen korak, da neha strašna vojska. (Pritrjevanje in ploskanje pri socialdemokratih.)

Med velikansko pozornostjo povzame drž. kancelar besedo.

Bethmann-Hollweg odgovori.

Najprej dokazuje, da v sovražnih državah ni nobenega razpoloženja za mir. Dokler bo pri sovražnih narodih tako razpoloženje, bila bi od naše strani neumnost, ako bi ponujali mir. Prej morajo pasti krinke. Sedaj še se pripravljajo za uničevalne napade na nas. S tem moramo računiti. S teorijo in mirovnimi izjavami ne pridemo ne naprej ne do konca. Ako nam sovražniki predložijo mirovne predloge, smo vedno pripravljeni, o njih razpravljati.

O odgovoru se je vnela debata. Govoril je v imenu nesocialističnih strank dr. Spahn (centrum) v imenu socialistov Landsberg. Oba sta izjavila, da želijo stranke konca vojske, toda ne iz strahu, ampak iz zavesti moči in zmag.

Dan prihodnje seje določi predsednik.

* **Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru,** r. z. z n. z., naznanja cenj. občinstvu, da radi sklepanja letnih računov od 24. decembra 1915 do 12. januarja 1916 blagajna ne bo odprta. Prvi uradni dan po Božiču bo torej šele 12. januarja 1916.

* **Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru,** r. z. z n. z., bo obrestovala od 1. januarja 1916 naprej do preklica hranilne vloge brez odpovedi po 4¼%, na trimesečno odpoved pa po 4½%. — Načelstvo. 735

Ranjeni, padli in ujeti.

Domobranski pešpolk štev. 26:

Padli častniki:

Ivanič Franc, častniški namestnik, Ljutomer;

Padlo moštvo:

Gabrian Štefan, pešec, Maribor;
Jezernik Jernej, pešec, Sv. Jurij, Celje;
Kastner Karol, četovodja; Kantužer Marko, pešec, Brežice; Konrad Alojzij, poddesetnik, Radgona; Krajnc Jakob, četovodja, Ptuj; Kristanšek Ulrik, pešec, Celje;
Novačan Franc, pešec, Celje;
Pezdiček Metod, pešec, Sv. Marjeta, Maribor; Plesnic Janez, pešec, Celje;
Rode Janez, pešec; Rebernak Jakob, narednik, Konjice; Rebernak Karol, pešec, Konjice; Rumpl J., pešec;
Schulz Jakob, narednik, Rošpoh; Schunko Martin, pešec, Maribor; Štor Martin, pešec, Celje;
Zeilhofer Emerik, enoletni prostovoljec, Poličane; Zmarik Alojzij, pešec, Ljutomer; Zupanc Franc, pešec, Brežice.

Ujeto moštvo:

Arzenšek Franc, pešec, Sv. Vid, Celje;
Bratanič Anton, pešec, Brežice (Spaskoje);
Čuč Andrej, pešec, Ljutomer (Nižnij-Novgorod);
Ertl Jožef, četovodja, Radgona (Penza);
Guzaj Franc II, nadomestni rezervist, celjska okolica (Bagorodskoje, Nižnij-Novgorod);
Jerovčnik Lovro, nadomestni rezervist, celjska okolica (Bogorodskoje);
Kladnik Janez, pešec, Ljubno (Niš); Kokol Mihael, poddesetnik, Maribor, (Spaskj; Kokol Anton, pešec, Ptuj (Niš); Korpar Alojzij, poddesetnik, ptujska okolica (Tjumen);
Leodolter Ignacij, pešec;
Petrovič Jožef, pešec, Radgona (Penza);
Schaberreiter Avgust, pešec; Stelcl Jožef, nadomestni rezervist, Arvež; Straus Janez, pešec, Ptuj (Charkov); Sušnik E., pešec, Trbovlje (Moskva);
Weber Rudolf, pešec;
Žunko Anton, pešec, Kamnica.

Pešpolk štev. 47:

Padlo moštvo:

Engel Avgust, pešec;
Gangl Ernest, pešec;
Leber Alojzij, četovodja; Leitner Anton, nadomestni rezervist;
Schuhofer Franc, pešec.

Razni:

Padlo moštvo:

Bračič Jožef, pešec, Konjice;
Jerič Alojzij, Rogačka gora;
Petelinek Jožef, pešec, 55. pešpolk, Konjice;
Schenk Franc, pešec, 27. pešpolk, Maribor;
Bevžer Franc, podtopničar, Rogatec;
Štor Kamilo, topničar, 3. havbični polk, Ptuj.

Ranjeni častniki:

Mahorčič Adolf, stotnik, 81. pešpolk, Store;
Napravnik V., nadporočnik, 81. pešpolk;
Kohout Karol, stotnik, 24. pešpolk;
Leon Pinter, kadet iz Konjic, domobranski pešpolk št. 3;
Stiplič Matej, kadet, 97. pešpolk;
Černe Alojzij, kadet, 17. pešpolk.

Ujeti častniki:

Selak Albert, kadet;
Bratina Anton, poročnik, Ljutomer;
Goldschmidt Oskar, poročnik;
Thalhammer Franc, praporščak.

Padli častniki:

Trobej Franc, nadporočnik, domobranski pešpolk št. 36;
Papež Vacljav, stotnik, 90. pešpolk;
Naglič Milko, poročnik, 27. pešpolk.

Ujeto moštvo:

Berko Ferdinand, desetnik, 27. pešpolk, Ptuj (Penza, Rusija);
Bizjak Jurij, pešec;
Dokler Peter, pešec, 27. pešpolk;
Jakob Janez, nadomestni rezervist, domobranski pešpolk štev. 3, Frankolovo (Omsk);
Botolen Janez, pešec, Ptuj;
Lečnik Jožef, pešec, Sv. Krištof;
Vrbnjak Franc, pešec, Maribor.

(Dalje prih.)

Gospa, zmožna slovenskega, italijanskega in francoskega jezika, ter vešča vsakega gospodinjskega dela, želi službo tukaj ali na deželi. Naslov pove upravništvo.

Divji ter pravi kostanj suhe češplje, suhe hruške laneno in konopljeno seme, bučne zrne, proso, krompir, želod, ježice (knoper), orehe, vozek, vinski kamen, suhe gobe, prediva, sveže sadje, ter sploh vse deželne pridelke kupi veletrgovina Anton Kolenc v Celju. Istotako tudi olnate in petrolejske sode, vse vrste vreče ter zaboje s steklenicami vred od mineralne vode.

16 letan dijak, ki je dovršil štiri gimnazijske razrede, želi primerne službe v kaki pisarni ali za instruktorja ali za pomagača v trgovini, ker je nekoliko že izučen. Vešč je slovenskega in nemškega jezika. Vprašanja na upravništvo „Straže" pod „Begunec".

Zidarji

za stalno in zimsko delo se sprejmejo za vojaške stavbe v Ljubljani. Sprejmejo se tudi

tesarji

za stalno delo. Za potovanje so potrebni uradno izdani potni listi. Stavbenik Julij Glaser, Maribor, Mellinghof. — Kupi se tudi vsaka množina stavbenega in rezanega lesa po najboljših cenah. 680

URE

Točna postrežba

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih reči po vsaki ceni.

Tudi na obroke. - Ilustr. cenik zastonj. - Gramofoni 20—200 K

Niklasta remont.-ura	K	8·50
Pristna srebrna ura	K	7·—
Original omega ura	K	24·—
Kuhinjska ura	K	10·—
Budilka niklasta	K	3·—
Poročni prstani	K	2·—
Srebrne verižice	K	2·—

Večletno jamstvo.

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar

MARIBOR, Gosposka ul. 26

Kupujem zlatnino in srebro.

„Slovenski Gospodar" in „Straža"

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:
Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.
Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.
Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).
» v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivan).
Trafika v Grajski ulici.
» » Tegetthoff-ovi ulici (g. Žifko, blizu glavnega kolodvora).
Trafika g. Handl v Tegetthoff-ovi ulici,
Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).

Brežice:
Trgovina g. Antona Umek.

Celje:
Papirna trgovina Goričar & Leskošek.
Trafika v Narodnem Domu.
Knjigarna gosp. Adler.

Celovec:
Trgovina g. J. Vajncerl, Velikovška cesta 5.

Sv. Duh-Loče:
Gosp. Josip Zalar (organist).

Dobje pri Planini:
Trgovina g. Amalije Tržan.

Fram:
Trgovina gosp. Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:
Trgovina gosp. Jurija Gajšek.

Gornja Radgona:
Trgovina gosp. Antona Korošec.
„ „ Franca Korošec.

Guštanj (Koroško):
Trgovina g. Vinko Brundula.

Sv. Jakob v Slov. gor.:
Trgovina g. Frid. Zinauer.

Sv. Jurij ob juž. žel.:
Trgovina g. Janko Artmana.

Kozje:
Trgovina gospoda Druškoviča.

Sv. Lenart v Slov. gor.:
Trgovina gosp. Antona Zemljič.

Ljutomer:
Trgovina g. Alojzija Vršič.

Luče v Sav. dol.:
Posestnik g. Franc Dežman.

Muta:
Trgovina gosp. J. Oset.

Ptuj:
Papirna trgovina g. J. N. Peteršič.

Podlehnik pri Ptuju:
Trgovina gosp. Mateja Zorko.

V Slov. Bistrici:
Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:
Trgovina g. Bastjančič.

Stridova (Prekmursko):
Gosp. Peter Kovačič.

Šmartin na Pohorju:
Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštanj:
Trgovina g. Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:
Trgovina g. Terezije Cauš.

Sv. Vid pri Ptuju:
Mostninar g. Anton Kmetec.

Veržej:
Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:
Trgovina g. A. Brezovnik.

Zetale:
Trgovina gosp. Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar" izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naročnina se najložje pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravništvo „Slov. Gospodarja", Maribor.**

„Straža" izhaja vsak pondeljek in petek popoldne. Naročnina za »Stražo« znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta K 2·50. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravništvo lista „Straža", Maribor.**

Kdor še ni naročen na »Slov. Gospodar« in »Stražo«, naj to takoj stori. Oba lista prinašata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču vsaj za četrt leta!

Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti [illegible], inseriraj v »Slov. Gosp.« in »Straži«.

Opomba: Če kdo hoče prodajati naše [illegible] naznani tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5. — Prodajalci [illegible] ekoslovan popust.

„SIROLIN" Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim katarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vedušljivi, katerim Sirolin znatno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah à K. 4.-

Pozor kmetovalci!

Kupujem volno, vinski kamen, vosek in suhe gobe.

Ivan Ravnikar, Celje, veletrgovina.

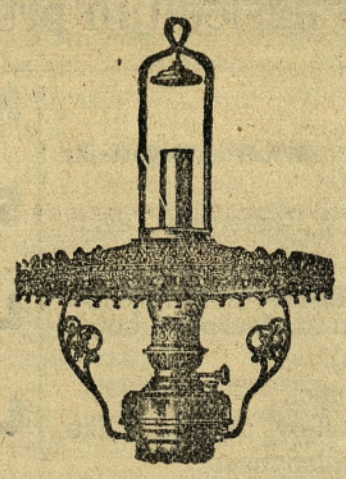

Edina štajerska steklarska narodna trgovina

Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po 4½% od dneva vloga do dneva vzdiga. Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne. - Posojilnica daje tudi domače hranilnike. -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu") v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic po raznih cenah.

Za gostilničarje: Papirnate servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

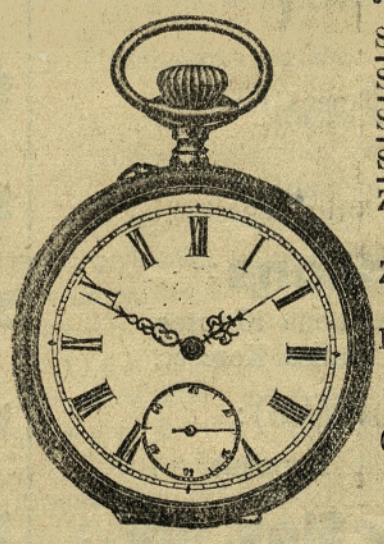

Srebrne ure za fante od	7 K
Srebrne ure damske od	8 K
Srebrne verižice od	K 2·40
Sreb. verižice damske	K 3·60
Zlate damske ure od	26 K

Za vsako uro se jamči!

Precizijske ure, Schafhausen, Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,

Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Pomožnega uradnika ali uradnico

išče za dobo do konca aprila 1916 Južnoštajerska hranilnica v Celju. Plača po dogovoru. Ponudbe do 1. decembra 1915.

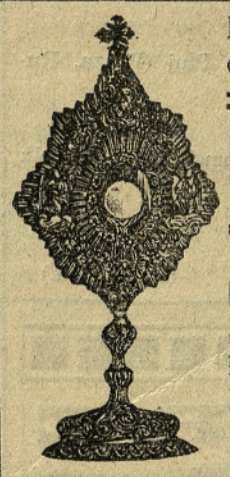

Prva in največja delavnica za cerkvena dela na slovenskem jugu

K. Tratnik

specialist v izdelovanju cerkvenega orodja in posode

Maribor Pfarrhofg. 3

se priporočam prečastiti duhovščini za naročila vsakovrstnih monštranc, kelihov, lestencev, svečnikov itd. Staro cerkveno orodje popravljam, pozlatim in posrebrim v ognju. — Za vsako delo jamčim. — Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru r. z. z n. z.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4½%, proti trimesečni odpovedi po 4¾%. Obresti se pripisujejo k kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se poštne hranilne položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbe proti pupilarni varnosti po 5¼%, na vknjižbo uplok po 5½%, na vknjižbe in poročila po 5¾% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svoje last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbe dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvzemši praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemajo vsak dohodek od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straža." Odgovorni urednik: Vekoslav Stupan. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.